



KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére

Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1053 Budapest, Reáltanoda utca 9. III. em.10.

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

**Vulkán-hegységben
Könyvbemutató
Szilágyságban
Kísért a múlt
Al-Dunánál
Indiában**



Villámlátogatás az Al-Dunánál

2015. október 10.

Elszállt a nyár, nagy kánikulával hamar elszállt. Tavasszal, az iskolai tanítási szünetben egy szép túrán vettünk részt a Vaskapunál. Túránk során, mikor a Szerb-érchegység északnyugati részén, – a Đerdap Nemzeti Parkban – jártunk, fent a két hegyen, a Mali (Kis) és a Veliki (Nagy) Štrbac-on komoly hóviharba kerültünk. A látványos Kazán-szorosokból és a Dunából szinte semmit sem láttunk. Reméltük, hogy nyáron visszatérhetünk, amikor kiszáradnak az erdők, virágba borulnak a mezők, az Al-Duna és hegyei még szebbek lesznek. Többször indulásra készen álltunk, de amikor eljött az indulás ideje, a rossz időjárás miatt ismételten, el kellett halasztanunk az utazást. A nyárból lassan nyárforma ősz lett, október eleje, indián nyár. Egy négy fős, gyorsmozgású hadtesttel végre magunk mögött hagytuk Budapestet vágatva a szerb oldalon a tavaszi túrából kimaradt Galambóc vára felé. A szeptemberi rőszkei események némileg elbizonytalanítottak: valóban jó ötlet most Szerbia felől a végeket ostromolni? Rettenthetetlenül mégis elindultunk. Csak az eső ne essen, vagy hóvihar ne kerekedjen és süssön a nap! A határon a migráns ütközetnek már nyomát se láttuk, de a várfaiként telepített konténerek, a szöges drótok és a sok rendőr arról tanúsokdta, hogy amit a rádióban hallottam, nem volt mese. Fizetés, szegényes, ütött-kopott, agyonfoltozott autópályán robogtunk Belgrád felé előre, egyben vissza a múltba úgy húsz-huszonöt esztendő. A délszláv háborúkat Szerbia, az egykor nálunk jóval gazdagabb Jugoszlávia utódállama, – még nem heverte ki.

Belgrád

Utunk Nándorfehérváron keresztül vezetett. Galambóc várának ostroma előtt, még meg kellett állnunk falainál. Nagy volt a tét: ha mi is sikeresen „bevesszük” az egykor Szilágyi Mihály, Hunyadi János és Kapisztrán Szt. János által védett várat, akkor nyitva áll az út előttünk a többi végvár, így Galambóc felé is.

Jó tudni, hogy a szerb Belgrád, az egykori magyar Nándorfehérvár az egyetlen város ezen a gyönyörű golyóbi-son, amelyre minden nap emlékezhetünk,

hiszen a déli harangszó emlékeztet rá. Pontban délkor szerte a keresztény világban megkondulnak

harangok. Talán nem is vagyunk tudatában annak, micsoda kincs, hogy még megszólalhatnak a harangok! Kíráz a hideg is, ha mélyebben belegondolok.

1453-ban Konstantinápoly – Bizánc elesett. II. Mehmed szultán vad oszmán népétől – az akkor még keresztény – Európa rettegett. A szultán három évvel később



A szerb belgrádi vár, az egykori magyar Nándorfehérvár várudvarán ez a mészköbe vésett felirat az egyetlen emlékeztető, mely utal a magyarok 1456-os hősiességére és ez is hibásan. A magyarok Hunyadi Jánossal az élükön nem Belgrádot védték, hanem Nándorfehérvárt.

(Tavaszi felvétel)



Részlet az újjáépített belgrádi várból (Nándorfehérvár) és a templom harangtornya (Tavaszi felvétel)

Magyarországra tört és hatalmas seregével Nándorfehérvár falai alá vonult. Ha Nándorfehérvár elvész, szabad lett volna az út egészen Európa szívéig. Magyarország a pápától kért segítséget. III. Callixtus igyekezett ugyan fegyverbe szólítani a nyugati hatalmakat, de – a sikertelen keresztes hadjáratok után – süket fülekre talált. Nem maradt más hátra, mint a Mindenhatóhoz kiáltani és a híveket harangszóval közös imára szólítani.

Ne késsetek harangok,
siessetek csatába,
Isten tornyából szálljatok
a szegény föld sarába.
Segíts harang dörögni,
nyelved így megmarad,
most majd ágyú dörögi el
imádságodat.

Templom lett az égbolt,
csaták tere benne
a szabadság oltárához
ágyúk térdepelnek.

Nem lesz üres a tornyod,
ne félj harang, ne félj.
Szívünk ott fenn dobban
egy még szebb tornyodért.

Szabadság lesz a tornyod,
ne félj harang, ne félj.
Add hát kölcsön nyelved
Dörgéssel beszélj.

Kormorán: A harangok dala.

Szöveg: Koltay Gergely, Páskándi Géza.

(Az idézet nem talál pontosan, de nagyon szép...)

Járom az országot, és mint ha napjainkban ugyanazt látnám, ami régen volt, ami már egyszer megtörtént. Csak most nem ágyúkkal támadnak országunkra és Európára... A mai és a régmúlt történések között némi párhuzamot lehet vonni. De, hát a párhuzamos vonalak legfeljebb a végtelenben találkoznak, vagy hat-hétszáz évente... Na de, hát ez már matematika! Ne matematizáljunk! Inkább hagyjuk és folytassuk az időutazást a múltban, menjünk vissza a történelemben Nándorfehérvár falaihoz!

Tehát: jöttek az új otthonra vágyó új honfoglaló bevándorlók.

„Előbb lebontjuk a régi falakat, és majd építünk helyettük másikat, nekünk tetszőt” – gondolták magukban. Csakhogy erről nem egyeztek meg előbb Szilágyi Mihály (vár) kapitánnyal. Úgy kezdték a falakat bontani, hogy az öreg még a várban lakott. Ezt a veszélyt Hunyadi János, Szilágyi uram sógora előre látta, s amilyen gyorsan csak lehetett, a várba sietett. Szeged felől jöve, a Dunán már volt némi csete-patéja a betolakodókkal. Néhány ladikjukat a víz fenekére küldte, majd bevonult a várba sógorát köszönteni. Bár Hunyadi nevétől rettegtek az új honfoglalók, a pizskálódásukat mégsem hagyták abba. Szemtelenségükben odáig merészkedtek, hogy a templomtornyot harangostul – mindenestül le akarták dönteni. Erre nagy dühösen, Hunyadi János határozottan tiltó parancsa ellenére az agg ferences rendi szerzetes, az akkor már 70 éves Kapisztrán János is színre lépett.

„Jaj! A harangot nem szabad!”

Irdatlan fakeszterttel kezében és fanatikus hittel a szívében rátámadt a – békésen lövöldöző – törökökre.

II. Mehmed szultánt a szokatlan harcmodor meglepte, nem hitt a szemének.

„A Száva partján mi ez a fegyelmetlen kalamajka?”

Erőit megosztva rárohant Kapisztrán szedett-vedett kereszties seregére. Hunyadi a kialakult helyzetet jól kihasználva kitört a várból és megfordította a csata sorsát. A szultán súlyos sebesülést szenvedve az éj leple alatt hamar kerekelt oldott, elmenekült a földig rombolt vár falai alól.

A nándorfehérvári diadallal Magyarország, hosszú évtizedekre elhárította a török terjeszkedés veszélyét Európában. Kapisztrán Jánost aki, – miként Hunyadi János is – a várban dúló pestis áldozata lett, egy évszázaddal később VIII. Sándor pápa szentté avatta.

(Aki szeretné felfrissíteni az iskolai tanulmányait a nándorfehérvári diadalról, annak ajánlom szíves figyelmébe az erről szóló animációs filmet, vagy Szántai Lajos: Hunyadi János és 1456. című előadását, melyet a YouTube-on tekinthet meg.)



A várnak korhű bástyája, háttérben a Száva és a mai modern Belgrád.
Valószínűleg, ebből az irányból támadott Kapisztrán János



Szigetcsoport az Új Moldovánál kiszélesedő Duna tengerében. Valahol itt lehetett Jókai Mór álomszigete, melynek a Senki-szigete nevet adományozta. Háttérben összезár a Kárpátok és a Balkáni hegységglánc

Galambóc

A várlátogatás után kocsiba ültünk. Belgrád kisimíhetetlen városából nagy nehezen kikeveredve előbb Székelykeve, majd Galambóc felé vettük az irányt. Igyekeztünk minél közelebb kerülni a Dunához, hogy Osztrava – Új Moldva közelében esetleg rátalálhassunk Jókai Mór Senki-szigetére. Ha az Arany embert figyelmesen olvassuk, valahol itt lehetett Teréza mama és Noémi álomszigete. Biztosat most sem tudva, az előttünk sorakozó sok kis szigetben gyönyörködtünk és elnéztük a délen bástyaszerűen élénk tornyosuló hegyeket, a Kárpátok és a Balkáni hegységgláncok találkozását. A dolyfős Duna szélesen elterülve a hegyek tengerében kicsire zsugorodva veszik el. Bár kicsire lapul, mégis ő az úr! A több száz méter magas, szinte függőleges, vasmarokkal szorító partfalak között töri útját a világtengerek felé.

Belgrád és Galambóc között, az autópályák és a széles autóutak helyett, érdemes a keskeny, Duna-parti utacskákat választani. A látvány megéri! Nemkülönböztetve kerékpárutat is építenek a szerb

oldalon, amely egyszer talán része lesz a Passau – Fekete-tenger kerékpárútnak.

A kicsiny, de rettenthetetlen, gyorsmozgású hadtestünk a még kisebb ostromgépünkkel – egy kis fehér autóval – érkezett meg Galambóc vára alá. Bősz elszánással ostrom alá vettük a várat. Első rohamunkat – az ott jelen lévő várépítő munkások, akik kőművesállványok pókhálójába beleveszve kopácsoltak, – könnyűszerrel visszaverték. Kerestük a nyitját, hol kerülhetnének a vár fölé. Tiltó táblák, meredek hegyoldalok, műanyag elkerítő hálók állták az utunkat. No, de mi nem azért jöttünk, hogy a várat csak messziről nézessük! A vár keleti oldalában van egy félelmetes, kőbánya-szerű sebe a hegyoldalnak. Onnan indítottuk újabb rohamunkat fel a hegyoldalba. Sikeresen leküzdve a műanyag kerítést a falak fölé kerültünk, ahonnan fényképező-gépeinkkel és „okos” mobiltelefonjainkkal összűz alá vettük Galambóc várát – és a Duna túlsópartján lévő – Szt. László vár maradványait.



A fehér ostromgépünk, háttérben és alattunk az ostromlott várunk, Galambóc vára

Egykoron (1428-ban) Luxemburgi Zsigmond magyar király (1433-tól Német-római Birodalom császára) is megostromolta a török által uralt (Galambóc) várat, – a korban korszerűnek számító – tűzéri fegyverekkel. A királynak már-már sikerült a törököt a várból kivernie, amikor megérkezett II. Murád szultán serege a várat védők segítségére. Zsigmondnak menekülnie kellett. A király védelmét Rozgonyi István temesi főispán látta el. A főispán (és a király) a kelepceből való kimenekítését pedig Cserni Száva litván csapata és a hős Szentgyörgyi Cecília (más néven: Rozgonyi Cicelle) harcolta meg.

Egy árva szó sem beszélé
Zsigmond győzedelmét;
Mind a világ, széles világ
Rozgonyi Cicellét.

(Arany János: Rozgonyiné)

Vaskapu-szoros

Galambóc várától kezdődik a 134 km hosszú Vaskapu-szoros. Lehet panoráma-buszokkal is Vaskaput látogatni, de az utasok – a buszos kirándulások természetéből adódóan – kimaradnak a szerb oldalon kialakított pihenőknél való meg-megállási és bémész-kodási lehetőségekből. A Vaskapu minden métere csodálatos látványokkal teli, egy kőbe zárt könyvtár és képtár. Ezt a vidéket a jó Isten, (még) jókedvében teremtette! Szerencsére, sok időt hagytunk magunknak a Nagy-Kazán-szoros fölötti Nagy-Štrbac lábához való megérkezésre. A kicsi fehér autóm egy, a Duna partján tavasztól őszig táborozó szerb horgász őrzésére bíztuk, majd elindultunk a Nagy-Štrbac-ra (768m) azon az úton, amit tavasszal már megismertünk.

Eredeti szándékunk az volt, hogy a közelben lévő erdősz házához állítjuk le a kocsinkat, de sem autóval



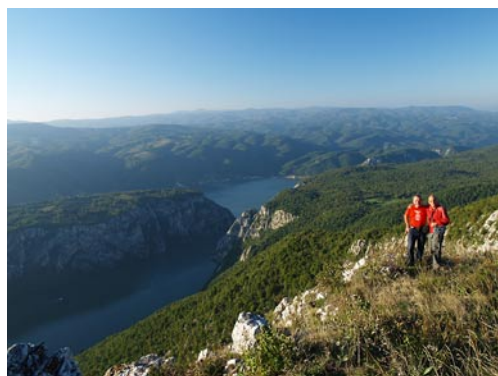
A Vaskapu-szoros rendszer a Galambóci-szorossal kezdődik és Szörényvárig 134 km hosszúságban húzódik. Útközben paradicsomi tájakat rejt magában. A Vaskapu leglátványosabb része a két Kazán-szoros. A szerb oldalon a Duna fölé emelkedve a Nagy-Kazán-szorosban gyönyörködhettünk

nem volt szabad behajtanunk, sem gyalogosan nem volt szabad belépniük a turisták elől frissen lezárt – egyébként turista jelzéssel ellátott – területre. A román helyi vállalkozók a román oldalon panziókat építenek, és kis 10-12 fős lélekvesztőkkel hordozgatják a turistákat, a szerb oldali „helyi vállalkozók” már nagyobb, 50-70 fős

Kis csapatunk még naplemente előtt leküzdötte a közel 700 méter szintkülönbséget és tábort állítottunk a Nagy-Štrbac tetején. A szép időben a Nagy-Kazán-szorosra letekintve, megnéztük a naplementét, majd reggel a napfelkeltét. Ugyan a Duna mentén vastag köd terpeszkedett, de az őszi bágyadt napsütésben



Ez egy egyszerű pásztor házikó. Szegény pásztorok lakták, de minden nap láthatták azt a csodát, amit a jó Isten jókedvében teremtett, amiért mi „gazdagok” sok száz kilométert utaztunk csak azért, hogy néhány percig láthassuk. A Nagy-Kazán-szoros fölött járunk a szerb oldalon. Még rálátunk a román oldali hegytetőre. Valahol a sziklák peremén található egy kőtömb, mely az első Kárpátok Bércsein Vándorút bélyegzőjét rejtje magában (Vámos Laci helyezte el 2012-ben)



Bal oldali képen a Nagy-Kazán-szoros a szerbiai Nagy-Štrbac tetejéről. A jobb oldalán pedig a Kis-Kazán-szoros magaslatán fényképeztem. A Duna 1972-es felduzzasztása után egy kis patak belső tengerre változott. A torkolatánál található a Kis-Kazán bejárata és mellesleg a dák vezér sziklába vésett arcképe

hajókkal hajókáztatják meg a látogatókat a két Kazán-szorosban. A szerb oldalon idén nyár közepétől azt is kitalálták, hogy csak fizetett vezetővel lehessen az elhanyagolt Đerdap Nemzeti Parkba belépni, kirándulni. No, de mi nem azért ostromoltuk sikerrel Nándorfelhérvárt és Galambóc várát, hogy egy kicsi táblácskától bejadjunk és várjuk a sült galambot!

hamar feloszlott. Átsétáltunk a Kis-Štrbac-ra, egy minden pillanatban ledőlni látszó, rozoga kilátóhoz. A séta hosszabbra sikerült, mint emlékeztem, de a szép őszi erdőben jól esett kirándulni. A két Štrbac közötti nyeregűl szép és jól járható turista jelzéssel ellátott erdei út vezet le a Dunához. Útközben az erdész háza előtt kellett elhaladnunk. Az erdész egy társával kint állt a



A Baross-Szapáry tábla. Felirata: „Az Al-dunai Vaskapunak és a többi zuhatagnak az MDCCCLXXXVI-II évi XXVI t. cikkelye által elrendelt szabályozása megkezdetett I. Ferencz József uralkodása alatt Gróf Szapáry Gyula miniszterelnök idejében Bellusi Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter által MDCCCLXXX (1890) évi szeptember XV-én. Isten áldása legyen e művön és megalkotóján.”

Amit – barátkozás – elvesztettünk fent az erdőszel, azt jó pálinkák társaságában bepótoltuk a tavasztól őszig a Duna parton táborozó szerb horgász barátunkkal

verandán. Dezsény tanár úr szerint az erdőszel tavasszal még nagyon barátságos volt. Most szinte keresztül döfött a tekintetével. – Mit keresünk itt a lezárt területen az ő engedélye nélkül? – Nagy barátkozásra nem gondolva, továbbsiettünk. Ami barátkozás elvesztettünk fent a hegyen, azt jócskán bepótoltuk lentebb a Duna-parti szerb horgásszal. Majdnem mindegy volt, hogy arabul, kínaiul, vagy bármilyen más nyelven társalgunk, hiszen egymás anyanyelvét sem beszéljük, mégis pontosan megértettük egymást, egymás pálinkáját iszogatva.

Lassan haladva, a szerb Duna-parti parkolókbán meg-megállva alaposan kiélvezte a Vaskapu szépségét. Tavasszal félttem a Vaskapu vízi erőműnél fotózni, most titkon jó pár fotót készítettem. Talán nincs is tiltva. A román oldalon még valami múzeum is van a gát építményében.

Szállásunk ismét Dunatölgyesen, Alin névre hallgató román barátunk panziójában volt. Ismét feltétlen bizalommal fogadott. Másnap a Kis-Kazán-szoros fölötti kilátót szeretettük volna meglátogatni, de az idő elromlott, a nagy eső visszaverte gyenge rohamunkat. Alaposan átázva fogadkoztunk: egyszer csak azért is meghódítjuk ezt a talán – nevesincs hegyet! Hazafelé a Vaskapu román oldalán, a Duna bal partján autózunk. Néhány évvel ezelőtt, borzalmas állapotban volt ez az út, kicsit félttem is tőle. Most egy jó minőségű, nemrég felújított úton haladtunk. Tavasszal köomlás akadályozta

az autósokat, de mostanra eltakarították az omladékokat. Galambóc felé közeledve egyre jobban kitisztult az idő. Idefele jövet, a szoros bejáratának közelében, a bal parti mészkö-szirtben felfedeztük a Szapáry-Baross táblát, mely a Duna szabályozásának állít emléket. Különlegessége, hogy bár magyar vonatkozású, ezt a kőbevésett emlékkünket a románok még nem pusztították el. Árgus szemekkel figyeltük a hegyoldalakat, nehogy elvétsük a táblát. Egy hirtelen kanyarban hátranézve láttuk meg. Nagy örömmel nézegettük Romániában talán egyetlen épen maradt emlékkünket.

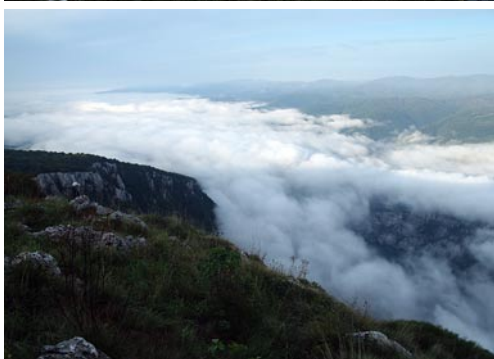
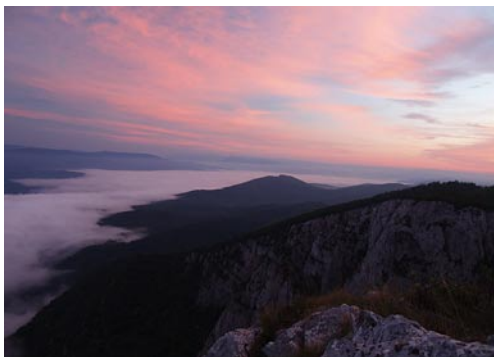
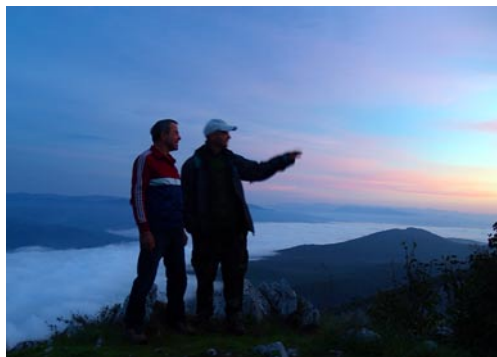
Gyönyörű időben értünk a néhai Szt. László várához. 1428-ban Zsigmond király innen indította Galambóc ostromát. Az 1427-ben, sebtében, egy év alatt épített várból szinte semmi sem maradt.

Közelében látható a Babakáj-szikla a Duna vízében. A „Nagyapó” valaha 50 méterre állt ki a vízből, a hajósok réme volt. Ma a Vaskapu erőmű megépítését követően, a Duna vízének felduzzasztása miatt, mára csak egy kis szikla-szirt áll ki a vízből.

A Magyarországi Kárpát Egyesület 2. Vaskapu túráján részt vett turisták: Dr. Szabó András, Méhes László Máttyás, Putnoki Sándor és Mályi József.

A szöveget javította: Ábrám Zsuzsa. Köszönöm a munkáját.

Mályi József



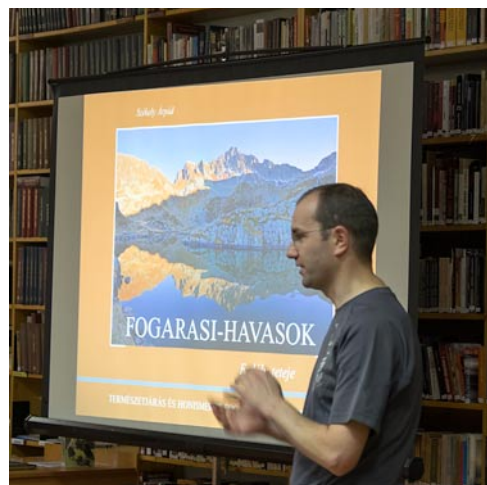
Az Erdélyi fejedelemség területén barangolva

Könyvbemutató a Fogarai-havasokról, tudósítás a diaszpórából

A Fogarasi-havasok rejtélye

„...Míg a Magas-Tátrából gyönyörű fényképek léteznek, melyeket a legelőnyösebb pontokról vettek fel, addig a Fogarasi-havasokról Petrik Lajos tanár egy csúcsképen kívül a múlt évig semmiféle igazán mutatós képünk nem volt. Ezen tarthatatlan állapotok indítottak arra, hogy az összes havasokat bejárjam és összeírjak vagy 200 pontot, honnan elragadó képeket lehet készíteni.”

(Szalay Béla.: Hazánk főhegysége, 1908.)



A Bródy Sándor Könyvtár Egerben rendkívül széles lehetőséget biztosít a város és vonzáskörzete számára. Miután Eger színházai kivetették nyakukból az irodalom és irodalmárok bemutatását, nagy lehetőséget és egyben felelősséget ruháztak a könyvtárra, amely e nemzeti ereklyének hordozójává vált. Mind témában, mind területi kiterjesztésben hatalmas változatossággal várják estéről estére az érdeklődőket.

Kuriózum volt a Fogarasi-havasok című könyvnek a bemutatása. Nagy Péter és Szíki Károly látta meg a lehetőséget és kellemes kötelezettséget, hogy Erdélyből is érkezzen tudósítás, a természetjárás és honismeret útjáról, mely biztosan összeköti a Trianon csonkolta anyaországot a románok kötényébe helyezett, egyik legvarázsozabb tájegységgel. Eközben magyarságtudatot is erősít, hovatartozásunk érzés és élményvilágát tisztogatja.

A 420 oldalas könyv bemutatását felolvasott részletekkel segítette Bodor Sarolta és Szíki Károly, a szerző Székely Árpád pedig kivetített képekkel, rövidfilmekkel kápráztatta el a kirándulni szerető könyvbarátokat.

A Fogarasi havasok várfalként magasodik a történelmi Erdély D-i határán. Nevezik Erdélyi-Alpoknak is, hiszen kiterjedt jégmarta felszínén, fogazott gerincövezetén túl, nagy az átlagmagassága. A Fogarasi havasok hazánk főhegysége volt és maradt meg emlékezetünkben, lelkünkben. A turisták kedvenc helye volt, maradt és lesz e könyvbemutató után, immár számban is megszorodva. Hiszen Székely Árpád fotói és érzéketlen bemutatója mind mélyebbre húzta magával a hallgatóságot, hogy Retyezát, a Páring mellett a Fogarasi-havasok éles gerinceit, titokzatos tengerszemeit, vízeséseit, szelidségét és vadságát megismerjék.

A könyvet több mint ezer fotóval illusztrálta a szerző, tehát olvasásnak és útba indításnak egyaránt kitűnő mű és kalauz is, hiszen a települések történelméről is szól, fotókkal illusztrálva templomait, erődtemplomait.

Minden bizonnyal a kötet, könyv-szépességversenyen és tartalmi, esztétikai megítélésben hamarosan a legmagasabb szakmai elismerést is ki fogja érdemelni, mely Erdély tetejéről küld friss levegőt és gondolatokat.

Heti Hang Szóró

Székely Árpád: Fogarasi-havasok, Erdély teteje

A túrakönyv a jelzett turistautak és pásztorösvények sokasága, ill. azok összefoglaló adatokkal, átfutó képekkel, metszetekkel kísért részletes leírása. Naprakész információkkal, hiteles túraleírásokkal segíti a Fogarasi-havasokban túrázókat és szolgálja a kárpáti magashegyi körülményekhez szokott és a természet szépségei iránt fogékony természetjárók érdeklődését. Elsősorban tavaszi, nyári és őszi túraleírások szerepelnek benne, az egyes évszakok színvonalát tükröző fotókkal. Havas hegységet ábrázoló fotó is belekerült a kalauzba, azonban a téli magashegyi túrázás veszélyessége, az emberpróbálóbb körülmények miatt a gyakorlati tanácsok a három másik évszakra vonatkoznak.

A túrakaiuz öt fejezetből épül fel

Az első rész **természettudományos** összefoglalást ad a hegységről retyezáti és páringi összehasonlításban, ezt számos térképábrázolat, ábra, táblázat és domborzatmodell támasztja alá.

A második fejezet általános **túrainformációkat** tartalmaz: megközelítési lehetőségek, szállásfeltételek, időszzerű adatok, hegyimentő-szolgálat stb.

A következő rész a legterjedelmesebb, ugyanis **turistautakat, pásztorösvényeket és rejtett csapásokat** mutat be. E leírások a főgerinc Zárna- és Suru-nyereg közötti szakaszát, a hegység északi oldalának valamennyi turistautósvényét, továbbá a déli oldal néhány útvonaltát fűzik fel. A terepbejárás 2013 novemberében és 2014. március végétől december végéig történt, nem kevesebb, mint 36 túra keretében 10 hónap alatt. A sorozatban korábban megjelent kiadványokhoz hasonlóan a túraleírásokat metszetek, naprakész, összefoglaló adatok, átfutó képek kísérik, mindehhez részletes, egyedi turistatérkép-melléklet társul.

A negyedik fejezet egyfajta **tisztelegés** a szászok turistaút-építő munkássága előtt: Fogarasföld és Királyföld (Szászföld) Olt és Nagy-Küküllő völgye közti területének épített örökségéről közöl képes összefoglalót.

Az utolsó témakör – hagyományosan – a túrakönyv **rejtvényrésze**, csoportokba rendezett feladatlapokkal.



Szíki Károly színművész felvasolt részletekkel segítette a könyv bemutatását

Túra a Vulkán-hegységben

Amikor Székelyországból elszármazott barátainak, munkatársaimnak említettem, hogy ősszel a Vulkán-hegységbe készülök, tanakodva kérdezték: „Hát az meg hol van?”

Úgy tűnik, hogy a köztudatban – ha egyáltalán benne van a köztudatban – a Vulkán-hegység a „futottak még” kategóriába tartozik. A Pannon Enciklopédia sorozat keretén belül, Dr. Karátsón Dávid szerkesztésében 2000-ben megjelent a „Magyarország földje – Kitekintéssel a Kárpát-medence egészére” című, kiváló tanulmánykötet. A Déli-Kárpátokat részletesen bemutató fejezete meg sem említi a Vulkán-hegységet, pedig szerves és látványos része a „Géta takarót markánsan meghatározó gyűrődésének”, mely a Retyezátnban csodálja meg önmagát és a Godjánban mutatja meg a „Géta takaró legnagyobb roncsát”. Karátsón Dávid figyelmét valószínűleg elkerülte a Vulkán, ez az 55 km hosszú, magára hagyott hegylánc, hiszen a professzor fő kutatási területe a vulkanológia, a hazai és kárpáti vulkáni hegységek kialakulása, működése és felszínfejlődése volt. A Vulkán-hegységnek, – nevével ellentétben – köze sincs vulkánossághoz. Testvére a Retyezátnak, kristályos kőzetből építkezik. Csak a Nyugati (Román)-Zsil választja el őket egymástól. Nyelvészeink a név eredetét valahogyan a farkasokkal hozzák összefüggésbe.

A hegység számos említésre méltó tulajdonságai között vannak történelmi vonatkozásai is: ezer évig hordozta a hátán a történelmi Magyarország véráztatta határát. Itt (is) küzdöttek a honért a hős Hunyadi János hadai: a Vulkán-hágóban verte rommá 1455-ben Hunyadi János és vitéze, Malomvizi Kendefy Miklós csapata a hazánkra törő török sereget. A csata emlékére Hunyad vármegye közössége Vulkán településen 1896-ban buzogányos oszlopot állított, melynek ma már nyoma sincs.

A Kárpát-koszorú expedícióink, ha nem is kerültek, de nem is keresték az egykori Osztrák-Magyar Monarchia határát. Túránk során, amikor választani kellett két hegylánc között, mindig a nagyobb, a hosszabikat választottuk. Ezért maradt ki a Vulkán-hegység a nagy túráinkból. Kárpát egyesületként először 2011. júliusában a Vámos Laci vezette Pestkönyéki Kárpát Egyesület csapata járta végig a Vulkán hegyvonulatát,

több „Kárpátok Bércsein Vándorút” (KBV) bélyegzőt helyezve el az úton. Rossz, esős idejük volt, katartikus élményt nem jelentett számukra a hegység bejárása. Én először 2014. szeptemberében jártam itt. Akkor a Hazajáró TV-s stábbal a Zsil-völgyi szórványmagyarság és Maderspach Viktor nyomába eredtünk. Csodálatos őszi időben a Soarbele, a Nyugati-Zsilt és a Cserna völgyét elválasztó hágóból indulunk az Oszlea tömb éles gerincére. Képeskönyvbe illő fotókat készíthettem volna a Kis-Retyezátról, a Godjánról, a Cserna völgy felső részéről, a Mehádiáról és a Vulkán-hegység Olténia felé lenyúló lábairól, ha a fényképezőgémem akkumulátora nem mondja fel a szolgálatot. Az aksi lemerült és én tudtam, hogy az Oszleára egyszer vissza kell jönnöm.

Eltelt egy esztendő

A Pestkönyéki Kárpát Egyesület szokásos őszi Nemzetközi Turista találkozójáról, a szilágysági Hídalmás településről indulva a Bihar hegységet keresztező, alig jelzett kocsit utat választottuk. „– Gyönyörű az őszi Bihar!” – mondogatták zilahi barátaink. „– Ha egy kicsit lassabb is lesz majd az út, érdemes lesz arra menni!” Így hát mi heten, akik a Déli-Kárpátokba igyekeztünk, két autóval arra vettük az irányt. Megbántuk. A táj valóban szép lehetett, de mi a rossz út miatt abból semmit sem élvezhettünk. Aki járt valaha a Bucsin tetőre vezető szétfagyott úton, annak lehet némi fogalma a rossz útról. Ez az út még annál is sokkal rosszabb volt. Órákon át lépésben haladtunk, alattunk az öntött alumínium karter – az idegeinket borzolva – kitaróan kopogott...

Késő estére értünk a Zsil-völgyi Lupény városkába. Ottani barátaink vacsorával vártak.

A Zsil-völgyének nagy a híre. Híres-hírhedt bányavidék. A Zsil-völgybeli szórványmagyarság minden nap a megmaradásért küzd a román tengerben.

A petrosényi medence (Zsil-völgye) annak ellenére, hogy a középkortól kezdve két népes vidék – a hátszegi medence és Olténia között – helyezkedik el, a XIX. század közepéig gyéren lakott terület volt.

A hegyvidéki, állattenyésztői, elzárt archaikus életmód a XIX. század közepe táján, a szénbányászat megindulásának következtében kezdett megváltozni, átalakulni. A Zsil-völgyi szénmedence szakszerű, nagyarányú kutatását és feltárását az 1840-es évek elején *Maderspach Károly kobó – és bányamérnök* (az 1848-49-es szabadságharc egyik hőse, majd áldozata. *Haynau az ő feleségét, Buchwald Franciskát vesszőztette meg Ruszkabánya főterén*), *Maderspach Viktor* nagypapa kezdeményezte, irányította, vezette.

1868-as esztendő a Zsil-völgyében fontos dátum: megkezdődött a nagyipari széntermelés. Az egyszerű hegyi pásztorfalvak néhány év alatt teljesen megváltoztak és bányászvárosokká alakultak át. A Nyugati (Román)-Zsil-völgye benépesedett az egész Monarchiából betelepített munkásokkal. A völgy bányász lakossága nagyjából tükrözte a Monarchia nemzetiségi összetételét. Jöttek magyarok, főleg Székelyföldről, de a felvidéki bányászvárosokból pl. Selmecbányáról, Salgótarjánból is. Jöttek csehek, szlovákok, lengyelek, németek, rutének, románok és olaszok. Míg a világ más tájain „bábeli nyelvzavarok felestek”, itt a bányákban az emberek „fél szavakból” is megértették egymást. A sok nemzetből a közsén próbája teremtett „egymást vigyázó embert”.

A szénporos sötét árnyékvilágban gyakoriak voltak a bányász szerencsétlenségek, valamint a bányászstrájkok is. A Zsil-völgy legnagyobb bányászsztrájkja 1922-ben történt, amikor a lupényi Aranka bányában 82 ember vesztette életét: valószínűleg metángáz robbanás történt. 1929. augusztus 6-án volt a legvéresebb lupényi sztrájk, ahol hatóságok által kirendelt katonaság a bányászok közé lőtt. A helyszínen 22 bányász vesztette életét.

A második világháború után a bányákat államosították. A termelést növelték, ezzel a lakosság száma is növekedett, természetesen a román nemzetiség javára. De a termelékenységgel együtt növekedett az elégedetlenség is. Ennek következménye az 1977-es bányászsztrájk volt, ami a kommunista világban elég ritka eseménynek számított. A bányászok nyomására a Zsil-völgyébe utazott az akkori kommunista vezető, Nicolae Ceaușescu is, aki kénytelen volt a bányászokkal együtt a föld alá merülni. Ígéretekkel ideig-óráig megnyugtatta a bányászokat, de igazából – *ahogy ez lenni szokott* –, a megtorlás ideje

következett. A hangadókat más vidékre helyezték át, a Zsil-völgyében megerősödött a Szekuritáté és a besúgókk szerepe. A legmélyebb sötétségben és kétségbeesésben érte a vidéket az 1989-es rendszerváltás. Az új hatalom a rendszerváltás után a bányászokat politikai célokra használta fel, hiszen az öntudatos bányászokat jobban érdekelte az ország sorsa, mint a termelés. 1990-1999 között hat alkalommal rendeztek „öntudatos bányászjárást” Bukarestben. Hej, amikor az ember öntudatra ébred! A zsákokból előkerülnek a bunkócskák, a drágák. Azóta sorra zárják be a Zsil-völgyi bányákat...

„Az Élet él és élni akar,
Nem azért adott annyi szépet,
Hogy átvádoljanak most rajta
Véres s ostoba fenéségek.”
(Ady Endre: Intés az őrzőkhöz)

A korom és a szénpor alól kizöldül a fű, előfehérlik a hóvirág.

Talán visszatér az archaikus álomvilág és megnyílik a táj mielőttünk, vándormadarak előtt is.

„Ebben a helyzetben a turizmus marad a jövő egyetlen reménye. Reméljük, hogy a természet szépségeit sikerül kellőképpen *kiaknázunk* és a nagyvilág számára elérhetővé tennünk.” – vallja egy bizakodó bányász a Zsil-völgyében.

Petrozsényt és az E79-es, Olténiába vezető főutat nyugati irányba elhagyva Iszkronyba (Alsóbarbatyeniszkrony) érkezünk. 1875. február 11-én itt született Maderspach Viktor, Maderspach Károly, a Zsil-völgyi ipari bányászat megteremtőjének unokája, aki 1921. májusában innen menekült a családi ház egyik ablakán kiugorva, egy szál semmiben, az oláh csendőrök és katonák elől.

„Anyám újra betipeg a szobába. Tegyem le az öcsémet a pamlagra, mert az udvar megint megtelt katonákkal. Próbáljak magamnak egyedül utat törni. Csak semmi szín alatt ne engedjem magamat elevenen elfogatni!”

Maderspach Viktor a „Menekülésem Erdélyből” című könyvében írja le a kalandos történetét.

Késő este lévén – és alapos késésben is, nem álltunk meg Maderspach szülői háza előtt.

Lupényi magyar barátaink már órák óta terített asztallal vártak ránk

Hazajáró Vulkán-i epizódjában is szereplő magyar testvéreink olyan, főembereknek kijáró tisztelettel fogadták kis turista társaságunkat, mint ha mi lettünk volna az Anyaország mennyei küldöttei. Tiszteletünkre megjelent Lupény újonnan kinevezett, fiatal unitárius lelkésze, Gyerő Attila is. A vacsora mellett természetesen a Zsil-völgyi szórványmagyarság helyzetéről folyt a beszélgetés. „Egyre fogy nemzetünk. Mit tehetünk ellene?” Nagy kérdés. Éjszaka jutott eszembe számtalan szebbnél-szebb gondolat. De „*aki inget akar szabni az itteni magyaroknak, annak előbb le kell vennie a méretet!*” – mondotta volt *Antal Amália*. *Annak egy kis ideig itt kellene élnie a Zsil-völgyében, közöttünk. Kívülről nehéz a helyes utat megtalálni.* Mi, anyaországi kis emberek legfeljebb annyit tehetünk az ügy érdekében, hogy az egyre világosabb – virágosabb Zsil-völgyét nem feledjük, élményeinkről az otthoniaknak beszámolunk. József Attila szavaival élve:

„*Ez a mi munkánk, és nem is kevés!*”

Jobb kéz felől *Benedekfi Dávid* fejtegette gondolatait, bal kéz felől *Gyerő Attila* lelkész úr hangfoszlányit kaptam el néha, aki Marci fiammal izgalmas „egy az Isten” teológiai vitát folytatott. Jó lett volna részt vennem abban a beszélgetésben is. „Ó, Istenem, miért is nem lehetek egyszerre két helyen?!” A kellemes társasági duruzsolás, csevegés látszata ellenére késő éjszakába nyúló, nagyon mély és aktív beszélgetés zajlott.

Hét fős társaságunk kétfelé lett elszállásolva. Péter, András és Méhecske az unitárius paplakban kapott szállást, Hilda, Mónika, Marci és én Orosz Gergőnél, akit magamban „Hajrá Fradi”-nak nevezek.



Gesztikulál Benedekfi Dávid, „nyújtózkodik” Illyés Kálmán



Gyerő Attila, Lupény unitárius lelkésze



Antal Amália



Gerinctúrára indulásra készen



A 4. számú barlang (Peștera Zeicu) részlete



A Csernát és a Zsilt elválasztó Soarbele hágóban

Gergő blokk-házban, ragyogóan tiszta lakásban, hihetetlen relikviák társaságában lakik a családjával. Vitrines szekrényben Fradi zászlók, Fradi sálak, Fradi mezek sokasága, szépen összehajtogatva. Annak a szobának, ahol laktunk, vendége volt már néhány válogatott Fradi focista is. Fradista mez-ereklyék, melyet híres focisták hordtak, itt Lupényban, az Isten háta mögött... *Meg nem tudnám mondani, hogy kié lehetett, pedig Budapesten közel lakom a Fradi pályához. Talán illelne ismernem a jelenlegi csapat névsorát.* A gyűjteményt gitár pengetők, dobverők egészítik ki, melyeket Gergő egy-egy koncert után szerzett meg híres magyar rockzenészekről.

Másnap reggel Gergő családja bőséges reggelivel eresztett utunkra. Hetünkhöz három helyi magyar fiatal is csatlakozott. Két autóval indultunk el a Zsil-völgyén a Soarbele-hágó irányába. Alkalmi vezetőnk *Illyés Kálmán* lett, akinek otthona e vidék és, aki szeretett volna nekünk minden kis zugot megmutatni. Bár nagyon mehetnéünk volt már a hágó felé, egy, a Kis-Retyezát oldalában található barlangba (Peștera Zeicu) mégis ellátogattunk. A barlang bejáratánál hatalmas ismertető tábla: román szöveg, néhány csodaszép fotóval. Ki kíváncsi rá? Ahogy azonban jobban megtekintettük, a tábla spanyol és mexikói barlangokat reklámozott. Romániában, a Zsil-völgyében, a Peștera Zeicu barlang bejáratánál! Ez aztán a románikum!

Bár a Nyugati-Zsil-völgyéből át lehet autózni a Cserna völgyébe, a hágó közelében már annyira szétfagyott, rossz volt az út, hogy néhány száz méterrel a hágó előtt a jó Isten őrzésére bízva, letettük az autókat.

Szép őszi időben sétáltunk fel a Csernát és a Zsilt elválasztó Soarbele hágóba. Valamikor réges-régen itt húzódtott az

ezeréves országhatár, elválasztva Magyarországot Olténiától. A Godján-hegység utolsó csúcsáról, a Paltináról (2149 m) ereszkedett le ide, tovább haladva az Oszlea (1953 m) csúcsára. Nemkülönben itt törtek be Magyarország területére 1916. augusztus végén a Zsil-völgyén keresztül érkező oláhok.

Rövid erdei séta után értünk ki az Oszlea tömb széles hátú alpesi legelőjére. Szándékosan úgy terveztem meg az első túranapot, hogy ne menjünk sokat, hogy letáborozva, órákon keresztül lehessen az itteni tájban gyönyörködni. A sziklabérc előtt, a turista tájékoztató tábla mellett állítottuk fel az „egyes számú” – csúcstámadás előtti – táborunkat. Sátorállítás után szétszéledtünk, és mint a magára hagyott nyáj, ki-ki ment a maga sétájára.

„Ideje van a rohanásnak és ideje a pihenésnek. Ideje van a város durva zajának és ideje van az önmagunkban való elcsendesedésnek, a természet adásaira történő, belső adó-vevő készülékeink vevő üzemmódra való állításnak. Az Ég alatt mindennek rendelt ideje van.” (A Prédikátor könyve után szabadon.)

„Olyan szép volt (a Godján, a Kis-Retyezát, a Vulkán, a Mehádia, valahol a messzi párák távolban a Duna völgye), *hogy azt elmondani, leírni nem lehet.*” Mégis, aki megpróbálja a legapróbb részletekig megfogalmazni, az a látottakat örökre magába vésheti. Sok-sok oldalon keresztül lehetne azt a percet megfesteni. Nem is untatom ezzel a kedves Olvasót, inkább mellékelek néhány fényképet.

Másnap reggel szomorú, ködös időre és autóberegésre ébredtünk. A köd bezárt, a civilizáció mégis utolért. Vadászok jöttek zergét löni. A Zsil-völgyi barátainkon keresztül megtiltották nekünk, hogy aznap és másnap az Oszlea közelébe



A Kis-Retyezát látképe



Háttérben a Retyezát fősúcsai láthatók



Lövészárók maradványa



Táborhelyünk az Oszlea tömb széles hátú alpesi legelőjén



A táj képe alaposan megváltozott tegnap óta. A köd bezárt. A legszebb, a leglátványosabb részeken ismét nem volt lehetőségem szép tájképeket készíteni. Társaim felismerhetősége érdekében erősen javítani kellett az Oszlea (1953 m) csúcson



Reggelre kelve nagyszerű kép tárult elénk. Messze a felhők felett körpanorámában lehetett részünk. Végignéztük az új Nap születését

menjünk. Aggasztó helyzet állt elő. Rossz idő és éleslövészet. Vártunk, talán tisztul valamit az idő, de szinte az orrunkig sem láttunk. Tíz után már nagyon mehetnénkünk támadt. Valahogy lebontódtak a sátraink, habár a helyi magyar barátaink nem mozdultak. De mi nem azért jöttünk ide olyan messziről, hogy napokig egyhelyben toporogjunk. Ezért hát – lesz, ami lesz –, tizenegy körül nekiindultunk. Hamar megtaláltuk a vadászok terepjáróját. Senki sem volt a közelében. Suttogóra vettük a „figurát”, és mint a kis angyalok osontunk a sziklabérc felé. Egyszer csak valaki kiabálni kezdett a hátunk mögött. Lebuktunk, de – szerencsére – nem lőttek. Ahogy lehetett, nagy hátizsákjaink alatt görnyedezve, meggyorsítottuk lépteinket. A hang gazdája is gyorsíthatott, mert egyre közelebből hallottuk a hangját, de nem láttuk meg. A látótávolság olyan ötven méternyi lehetett. Felértünk a tetőre. Innen már nem volt értelme minket visszazavarni. Ezt a román is felfoghatta, mert egy idő után már nem üldözött tovább.

A táj képe alaposan megváltozott tegnap óta. A köd bezárt. A legszebb, a leglátványosabb részeken ismét nem volt lehetőségem szép tájképeket készíteni. Bosszankodásra azonban nem volt időm. Okom sem, hiszen szerencsésen megúsztuk a románnal, a kellemetlenségekkel járó találkozást. Ködszításban egyensúlyoztunk az éles, kitett hegygerincen. Legalább Andris, akinek kapitális tériszonya van, nem láthatta, hogy milyen magasan jár az egekben.

Az Oszlea sziklás bérce hamar kifogyott a lábunk alól. Meredek oldalon ereszkedtünk lefelé, mikor Péter, mint egy krumpliszák, előre zuhant és nagyot puffant. A látvány elborzasztott, de „szerencsére” csak a bokája sérült meg. Jární, ha nehezen is, de még tudott. A nehezen



Az éjszakai sötétségben megtalált táborhelyünkről reggel körbenézve csodálatos látványban volt részünk. Jól kivehető volt a Páring északi gerince és a Kis-Retyezát

túljutva, ellaposodó hegyháton megálltunk pihenni. Megállapítottuk, hogy ködszitalásban, rossz időben nincs miért sokat tervezni mára. Az első esztenánál, ahol forrás is lesz, letáborozunk. Az első esztana pedig – emlékeim szerint – nem volt messze. Az útról is látni lehet. Csak azzal nem számoltam, hogy azt a bizonyos esztenát a Hazajárósokkal jó időben találtuk meg. Az úttól kb. 200 méterre lehetett, most pedig 50 méter körül volt a látótávolság. „Már csak 200 méter és itt lesz az esztana, már csak 60 méter szintet kell megtenni és a hegy túloldalán ott lesz a forrás...” Ez így ment késő estig, vagy húsz kilométeren keresztül. A csapat már-már lázadozott, csak Méhecske röpködött elől, még éppen látótávolságban. „Andris, aki valaha a turista iskola elemijébe járt, a középiskolát kihagyva, most Józsi iskolájában találta magát” hangzott valahonnan a ködből, hátulról. Az tény, hogy többen a pokolba kívántak, de Vámos Laci trekjét követve, az Arcanu (1760 m) oldalában bővizű forrást találtunk. Megfelelő táborhelyet keresgélve, onnan még kb. egy kilométert botorkáltunk észak felé. A Vf. Rästovanu (1662 m) vállán találtunk nagyszerű táborhelyet. Sátorállítás után hamar villanyoltás volt és a tábor rögtön el is csendesedett.

Reggelre kelve nagyszerű kép tárult elénk. Messze a felhők felett körpanorámában lehetett részünk. Végignéztük az új Nap születését. Tisztán látható volt a Páring észak-déli gerince. Tekintetünkkel végigkísérhettük a Kis-Retyezát fő vízválasztóját, amint a Tulisza hegység felé igyekszik. *(A Tuliszában nagy harcok voltak az első világháborúban. Nem rég emlékkeresztet állítottak az elesett katonák emlékére.)* Persze a legfőbb kérdésünk az volt, hogy hol járhattunk tegnap? Az Oszlea tömbje az útvonalunkra merőlegesen keresztbe fordulva, tekintélyt

parancsolóan, sötéten nézett vissza ránk. Szinte mindent láthattunk, ami a tegnapi napból kimaradt. Ha bárhol másutt lett volna a táborunk, akkor ezt a körpanorámát nem kaptuk volna meg.

Lassan készülődöttünk. A Napot az előző nap átázott ruháink szárogatásával bíztuk meg. Ha már tegnap cserben hagyott, most dolgozzon egy kicsit! Amíg a Nap tette a dolgát, elmentem körülnézni Rästovanu csúcs felé. Útközben egy kis tavacskára letem. Elborzadva vettem észre benne egy eldobott, autóra való olajszűrőt. Beszédés látvány. Nem vagyok egy bigott természetvédő, de alig kaptam levegőt. Micsoda lélek! A keserűség is megszólalt bennem: „ha már elvették tőlünk, vigyázhatnának rá.” Szerencsére a természeti értékek védelmében Felvidéken valamivel jobb a helyzet.

Széles, kocsival is járható úton folytattuk tovább a Vulkán kirándulásunkat. Péternek továbbra is nagyon fáj a bokája. Ő a szintvonalon futó, könnyen járható úton indult dél felé, mi többiek visszakapaszkodtunk az előző nap futtában érintett Arkanu (Arcanu) csúcsára, a csúcson található hatalmas kereszthez. Jó idő volt, nehezen akaródzott tovább indulni. Régi határkövek mentén ereszkedtünk le Péterig, akinek rengeteg ideje volt fotózni. A csapatot mintha kicserélték volna. Talán megúszom a tegnapi nap utáni morgolódást...

Turista térképünk nem volt. Azt a műszaki csodát, amit GPS-nek hívnak, még nem tudom jól kezelni. Vámos Laci ugyan áttöltötte az ő korábban rögzített útvonalát, de csak az érintett pontjait tudtam nagy nehezen előcsalogatni. Érzésünk szerint a Vulkán főgerincének kelet-észak-kelet irányába kellett tartania. Az út, melyet Vámos Laci pontozott ki, az éppen ellenkező irányba, délre követte a szintvonalat. A völgyben megülő köd mi-



Az Arcanu (1760 m) csúcson



Felhőjáték a táborhelyünk felett

att nem láthattam, hogy mi lehet ennek az oka. Később kiderült, hogy a Pesti patak (Valea de Pești) „gyors hátravágódással”, mélyen az Arkanu oldalában délre nyúlva gyűjti vizeit. A völgyfőt kell dél felől, nagy ívben kerülni. Újra észak felé kanyarodva, ritkás bükkösben, havasi legelők hátán lovagolva jutunk el a Vf. Custurea (1345 m) tetőjére. Többször az az érzésünk támadt, hogy most kellene keleti irányba fordulni, hiszen arra vezetnek a látványosabb, magasabb csúcscok, de bízva Vámos Laci pontjaiban, kitartottunk az északi irány mellett.

Nos, ha én a túraleírást így folytatom, akkor nagyon unalmassá fog válni. A lényeg az, hogy nagyon jól jártunk ezzel a résszel, mert az ősz legszebb pillanatait kaptuk el, csodaszép vidéken, csodaszép időben. Csak ajánlani tudom mindenkinek. Szegény Dezsény Zoli, a túrán készült fotók láttán szomorkásan mondogatta, hogy nagyon szeretett volna velünk jönni. Valóban szép a Vulkán, de még a mi harcedzett kis csapatunk is lassú volt ahhoz, hogy a Vulkán 55 km hosszú gerincét három-négy nap alatt bejárja. A Vulkán-hegység legalacsonyabb átjárójáig, a Delma Szkazuta (Șaua Dâlma Scăzută) nyeregig (1152 m) jutottunk. Az itt lévő erdőkitermelő út a Kimpu lui Neag (Câmpu lui Neag) mellett épült mesterséges halastótól, a Lacul Valea de Pești-től ezen az átjárón keresztül halad át Olténiába, a Bucsum Szohodol (Bucium-Sohodol) turistaközpontig. Mi ezen az úton ereszkedtünk le a Zsil-völgyébe. Pontosan szemben velünk a Retyezát tündökölt. Csapatom tagjai máris kikezdték a füleket: „jövöre, ugyanebben az időben menjünk a Kis-Retyezátba!” (Na, úgy látom, nincs nagy baj... No és rajtam nem múlik!) Tovább menetelve Pesti-tó felé, a gátnál újabb meglepetés várt: a víztározó medréből eltűnt a víz. Tavaly még megvolt. Szörnyű volt látni, hogy milyen a tájkép



A Kárpátok Bércein Vándorúton talált bélyegző fényképezése



A leeresztett víztározó részlete



A sikeres gyalogtúránk célfőtője. Háttérben a Retyezáttal, előttünk pedig az őszi színekben pompázó hegyoldal

csata után, hogy mit hagy maga után az ember, ha már nem ura annak, amit alkotott. Lupényi barátaink megnyugtattak azzal, hogy mióta megépült a gát, nem volt karbantartva. Azért eresztették le a vizét, mert karbantartási munkálatokat végeznek a betonkolosszuson.

Ahogy Kimpu lui Neag közelében a Zsil-völgyét elértük, nagyúri módon, mobiltelefonon értesítettük Orosz Gergő barátunkat arról, hogy hol vagyunk. Pillanatokon belül értünk küldte Illyés Kálmán túratársunkat. Ismét közös vacsora, ismét egy kellemes este. Kálmán a kérdésünkre elmondta, hogy a román vadász bizony nagyon mérges volt rá és ránk, neveletlen turistákra. Végtere a szegény terepjárós román vadászt is meg lehet érteni: a jól fizető német vendége is messziről érkezett – zergét löni. De hát én az erősen megfogyatkozott zergék pártján állok! Lehet, hogy a német vadász üres kézzel ment haza, de mi sok élménnyel, néhány új barát emlékével és sok-sok csodálatos felvétellel, amivel nem ártottunk a légynek sem (legfeljebb csak a vadászoknak okoztunk némi bosszúságot).

Túratársaim voltak:

Barabás Szabolcs, Lupény

Illyés Kálmán, Lupény

Józsa Imre, Lupény

Rózsavölgyi Hilda, Nagyatád (PKE)

Victor Mónika, Budapest (PKE)

Dr. Szabó András, Kecskemét (PKE)

Méhes László, Budapest (MKE)

Nagy Péter, Eger (KEE)

Mályi Marci, Budakeszi (PKE)

A beszámoló szövegét *Ábrám Zsuzsa* javította. Köszönöm a munkáját.

írta, fotózta: Mályi József
(fotókiegészítés: Nagy Péter)

A Himalája kolostorainak titkai

Folytatjuk a 2015/3-as lapszámunkban elkezdett Kedves Annamária indiai beszámolóját

Volt út – nincs út

Manaliba indulva újabb kalandok vártak ránk. Hatalmas viharok dúltak egész éjjel, arra virradtunk, hogy az eső elmosta a főutat. Így egy régi mellékúton kellett utaznunk, de még ez sem volt zökkenőmentes. Mivel a főutat lezárták, mindenki erre a kis hegyi útra kényszerült, így hát rengeteg autó volt előttünk. Ami nem is lett volna baj, ha időnként nem állítják le a forgalmat. Márpedig muszáj volt mindenkinek megállni, mert bizonyos pontokon akkora hegyomlás volt, hogy teljesen eltüntette az utat. Szerencsére a helyiek hozzá vannak szokva az ilyesmihez, úgyhogy tüneményes gyorsasággal vissza tudják építeni. Néha 20 percet kellett várni, néha egy órát, de minden alkalommal sikerült áttörni az akadályokon. Amikor már többször eljártunk ezt a jelenetet, felébredt kíváncsiságom és elindultam felfedező útra. Magam mögött hagytam a kocsisort, tudtam, egyhamar úgyse fognak elindulni s előregyalogoltam a hegycsuszamlásig. Nem zavart, hogy nyakig sáros leszek, ezt az élményt nem hagyhattam ki. Egyszerűen hihetetlen volt, hogy az út helyén jókora kövek, kidőlt fák és tömegtelen friss föld volt. Hatalmas gépekkel dolgoztak a munkások, de mivel kevesen voltak, a dugóban álldogáló autók utasai is beálltak segíteni. Ez aztán az összefogás. Hisz mindenkinek érdeke, hogy minél hamarabb kész legyen az út és mehessünk tovább. Nem mintha az indiaiak siettek volna. Nekik mindegy volt, hogy a főúton 6 óra lett volna, itt meg pont kétszer annyi idő eljutni Manaliba. Rájöttem, jobb, ha én is félreteszem európai időszámításomat. Majd csak megérkezünk valahogy. Most már tudom, hogy következő alkalommal legalább egy hónapot kell Indiában tölteni. Túl sok pénzre nincs szükség, ha ott eszünk és alszunk, ahol a helyiek, az fillérekebe kerül. Igaz, hátizsákos turistaként nem lehetnek elvárásaink. A szállások meg a fürdőszobák néha szörnyen néznek ki, de mit számít ez a sok csodához képest, ami ebben az országban vár ránk.

A hosszú utazás miatt elmaradt a városnézés, de hát nem lehet mindig minden úgy, ahogy akarjuk. Azért a legfontosabb látnivalót csak nem hagytuk ki, másnap reggel korán megnéztük a hindu szertartást a Hadimba Devi templomocskában. Első ránézésre csak egy sötét, koszos lyuknak tűnt, ahol vadul futkároztak a patkányok. Be sem akartam menni. De olyan kedvesen és alázatosan invitáltak befele, hogy csak rávettem magam a cipőleházásra. Jó döntés volt, nagyon szép ceremóniának lehettünk részesei. És szájtátva hallgattuk az 500 éves barlangtemplom legendáját, átérezve a szent hely varázsát.



Ötezes hágókon

Ezután újabb 12 órás autókázás következett, de nem akárhogyan. Nekivágtunk a Himalája előhegyeinek – a világ egyik legszebb útján haladtunk lassan felfele. Hajtűkanyarok sokasága, alattunk félelmetes mélységekkel, keskeny úton szembejövő nagy kocsik kerülgetése, távolból integető hegycsúcsok – izgalmas út várt ránk. Felbukkant az első gleccser és ámulva vettük észre, hogy hatalmas tömeg özönlik ki a buszokból: csak azért jöttek el ideig, mert még soha nem láttak havat. Kis nyári ruhácskájukra mind egyforma bundát kaptak és boldogan tapogatták a gleccser jegét. Ugyanígyen fotózkodó csoportokba botlottunk az első hágón is, hisz sokan még sosem voltak 5000 méteren – igazi tömegturizmus. Minket is megcsapott a magasság szele, túl gyorsan jutottunk fel túl magasra. Ha belegondolunk, már a Mont Blanc szintjét is elhagytuk, mindezt alig néhány röpké óra alatt. De



az sokat segített, hogy mindenki megitta a napi 4-5 liter vizét – ez nagyon fontos, hogy ne sűrűsödjön be a vérünk. Persze ennek meglett a következménye, fél óránként kellett mosdószünetet tartani. Elég hamar rájöttünk, hogy nem érdemes megkeresni a pici falvak mellékkelységeit, mert európai aggyal felfoghatatlan mocsok fogadott; így szépen rászoktunk az útszéli bokorszünetre. Kezdetben még kerestük a fák takarását, eltávolodtunk az autótól, de egy idő után már semmi sem érdekelt. Csak kiszálltunk, intettünk a sofőrnek, hogy ne nézzen ide, felsorakoztunk a kisbusz oldalánál és mind a hatan kórusban csurgattunk. Közben persze dőltünk a röhögéstől. A hegy zord körülményei között az ember levetkőzi a civilizáció által épített korlátjait és sokkal természetesebben tud viselkedni.

Az éjszakát a semmi közepén Sarchu-ban töltöttük, olyan sátrakban, amibe be volt vezetve a világítás és a víz. Minden kétszemélyes lakosztály mellé járt egy icipici fürdőszoba, benne európai vécé és egy kezdetleges kézmosó – micsoda luxus 4300 méteren. Én igazi nomád táborozásra készültem, de itt ágyak és pokrócok fogadtak a sátorban, nagyon élveztem. A vacsoránkat egy nagy konyhasátorban szolgálták fel, talán jobb lett volna nem látni, hogy milyen körülmények között készítették. De én ezen már rég túlléptem, jóízűen elfogyasztottam a részemet. Ott-hon tisztaságmaniás voltam, de Indiában olyan sok embert láttam, aki az út szélén alszik, főzi ételét vagy épp a földön banánlevélről ebédel, hogy megváltozott hozzáállásom: ha ők mindezt túléltek, akkor nekem se lesz semmi bajom a helyiek főztjétől. A legtöbb turista ebben az országban előbb vagy utóbb hasmenést kap, pedig nagyon megnézi, hogy hol eszik. Mi utcai árutól kezdve sátoztáborig mindent kipróbáltunk, mégse lett gyomorrontásunk. Mi több, finomabbnál finomabb ételeket kaptunk, mindezt hihetetlenül olcsón. Egy szabályt követtünk csak: kerülj a húst, mert nem tudhatod 45 fokban hogyan tárolták. De olyan sokféle zöldségük van, olyan ügyesen tudják kombinálni és fűszerezni az ételeket, hogy nem is hiányzott senkinek. Ami pedig minden étkezést feldobott, az a tea volt: délen tejes chai masala északon pedig gyömbéres citromos tea vagy sós jakvajvas fekete furcsaság. Kellott a sok forró folyadék, mert rettenetesen hideg volt ilyen magasságban. Európai szervezet nincs

hozzászokva a 4000 feletti éjszakázáshoz, így nem is aludtunk túl sokat. Gondoltam, ha már úgyse tudok aludni, kimegyek sétálni, hátha találok egy-két hullócsillagot. Fantasztikus látvány fogadott: mivel nagyon messze voltunk az utolsó falutól, nem zavarták meg a lámpák az éj sötétjét, csak a csillagok milliárdjai világítottak. Mindez szinte karnyújtásnyira, hihetetlenül közelinek tűntek. Eszembe jutott, ahogy gyerekként feküdtem a fűben és ugyanezzel az áhítatos csodálattal néztem fel az égre, elmélyülten töprengve, vajon mi lehet a nagy feketeségen is túl. Ez még csak a kezdet volt, de már ekkor tudtam, beleszerettem a Himalájába.

A hegyek és a kolostorok csodája

Másnap még lenyűgözőbb tájakon haladtunk, átkeltünk a Föld második legmagasabb hágóján Tanglang La (5328); szívem tele volt hálával, amiért ez a sok szépség megadatott nekem. Varázslatosak a Himalája csúcsai – aki egyszer ezt látta, újra és újra visszavágyik közéjük. Van bennük valami megmagyarázhatatlan, titokzatos szépség – mintha itt egy kicsivel közelebb lennének az égiekhez. Ezt a különös hangulatot éreztem a hegyi kolostorok falai között is. Valami mély, megfoghatatlan csendet és nyugalmat. Mintha a hegy békéje és a szerzetesek évszázados imái egyesült erővel hatnának arra, aki ide eljön. Minden kolostorban megtapasztaltam ezt a csodálatos állapotot. Csak leültem, becsuktam a szemem és a meditáció magától megtörtént. Az európaiak éveken keresztül tanulják, hogyan ürítsék ki az elmét, nem tudnak megszabadulni a folyamatosan zakatoló gondolatörmegtől – itt meg elég átadni magad a hely varázsának.



Egyik kolostor következett a másik után (Leh, Thiksey, Shey, Hemis), de nem lehetett megenni a sok hatalmas Buddha szobrot és a templomokban rejtőző kincseket. Mindegyiknek megvolt a maga saját szépsége, különlegessége. És ha épp becsöppentünk a szertartásra, az még inkább lenyűgözött. Olyan odaadással és átélessel tudnak ezek a szerzetesek mantrázni, hogy beleborsódzik az ember háta. Mintha sose fáradszék volna bele – pedig ezt csinálják napkelte után napnyugtáig.

Elüldögéltem volna néhány napig Hemis kolostorában, de várt a következő csoda: a Pangong tó. Igaz, 8 órát utaztunk oda és 8 órát vissza, de merem állítani, hogy megérte. Már útközben is sok szépség várt ránk, ám a tó festői látványa mindent felülmúlt. Krisztálytisztá vizében a lemenő nap sugarai tükröződtek, óránként változott a színe – teljesen megbabonázott. Körülötte pedig ott magasodtak a hófödte hegycsúcsok, mintha csak integetnének, gyere-gyere, fedezz fel minket is. Ezt azonban nem tehettem meg, mert a Pangong tó másik fele már Kínához tartozik és nagyon szigorúan őrzik a határt. Útközben is többször megállítottak, útlevelünket és engedélyünket kérve – nem lehet csak úgy kóricálni itt.

Azért sétáltam egy nagyot a tó partján, magamba szívva a víz békéjét és harmóniáját. Ahogy haladtam, újabb és újabb távoli hegyek bukkantak fel, mintha sose lenne vége. Nem akaródzott visszafordulni, pedig tudtam, a tó 100 kilométernél is hosszabb, nem lehetne körbejárni. Így leültem a partjára és csak néztem-néztem a vizet, nem tudtam betelni e lélegzetelállító szépséggel. Mintha elvarázsolt mesevilágba csöppentem volna...

Kis Tibet Indiában

Még jóformán magamhoz sem tértem a kábulatból, máris indultunk tovább Dharamsalába, a tibetiek vallási és kulturális központjába. A térképen olyan kicsinek tűntek a távolságok, de hamar ráébredtem, hogy itt egyik városból a másikba csak úgy lehet eljutni, ha rászánunk 1-2 napot. Indiában átértékelődik az idő fogalma.

Miután 1959-ben száműzték a Dalai Lámát országból, Dharamsalában kért menedékjogot és szó szerint, a semmiből egy új világot teremtettek. A No-

bel-díjas Tendzin Gjaco nem csak vallási vezető, de Tibet államfője is volt – jelenleg Indiában székel a Központi Tibeti Adminisztráció, mint emigráns kormány. Már sok hivatalos épületet láttam különböző fővárosokban, de ilyen vicceset még sosem. Icipici házikók egymás mellett, az egyik a tanügyi minisztérium, a másik az egészségügyi és így tovább. Bárhová nézek, mindenütt tibetiek, mintha hirtelen Lhászába csöppentünk volna. Csodálatos kis emberkék, mindenki kedves, segítőkész, mosolygós – nehéz helyzetük ellenére sugárzik belőlük az életszeretet és odaadás. Az egyik múzeumban, amikor látták, mennyire érdekel bennünket minden, hívtak egy szakértőt, aki neki állt minden egyes tárgyról hosszú előadást tartani. A bácsi annyira belekesedett, hogy reggelig beszélt volna, ha nem állítjuk le. Ugyanilyen szenvedéllyel tartotta bemutatóját az a doktornő is, aki órákon keresztül mesélt a hagyományos tibeti gyógymódokról. Az ősi tudást átmentették országukból és egyetlen kicsi kórházban kezelnek és tanítanak is, hogy a következő generáció számára megőrizzék e kincset. Körbejártuk a gyógyszergyárat (speciális engedéllyel) és szájatva bámultuk, ahogy a Himalájából lehozott hatalmas mennyiségű gyógynövényt lépésről lépésre feldolgozzák, míg végül bogyó formájában eladásra kerül. Az összetevők titkosak, minden gyógyszerben rengeteg különböző gyógynövénykivonat van – egy biztos, hatékonyak (mindenki kipróbált valamit a saját bajára).

Úgy szeresd, mint önmagadat

Mivel édesanyám orvos, mindig is szerettem segíteni az embereken. Itt viszont egy olyan mondatot hallottam, ami gyökeresen megváltoztatta a gyógyításhoz való hozzáállásomat. Ha egy tibeti doktor a betegének a nyálát, véré, gennyét, stb. kell, hogy megérintse, akkor mindegy úgy tekint, mintha a saját teste lenne. Őszinte, mély együttérzéssel. Mi miért nem tudunk így gondolkodni? Ha az én vérem folyik, akkor azt babusgatom, ápolgatom, ha meg az utca porában egy hajléktalan sebéből csöpgő a vér, az undorító. Miért nem tudunk úgy tekinteni rá, mint testvérünkre, akinek segítségre van szüksége? Hát ez a tibeti kultúrában másképp működik. Ha neked fáj valamid, az nekem is fájni fog és ugyanúgy próbálok

segíteni rajta, mintha a saját sérülésem lenne. Ezt meg is tapasztaltam: egyik esős reggelen szaladtam le a kolostor előtti sáros lépcsőn, és ahogy megelőztem egy szerzetest, teljes lendülettel odavertem magam. Még jóformán észre se vettem, mi történik, a zömök kis emberke beugrott alá, hogy ezzel esésemet tompítsa. Mindez másodpercek alatt zajlott le, nem is értettem, mit keres alattam. A pillanat egy gyerekkori élményemet idézte fel, amikor drága nagymamám futott utánam a lépcsőn, hogy megakadályozza a zuhanást; de már túl késő volt, az egyetlen, amit tehetett, hogy ledobja magát – ezzel biztosítva, hogy törekeny kis testem ne a cementre essen. Aki látta, azóta sem érti, hogy kerülhetett alulra, hisz fentről indult.

Ezt tanítja a Dalai Láma is: ne bánts senkit, hisz azzal saját lelkednek okozol fájdalmat. Ha viszont jót teszel valakivel, az olyan, mintha magadnak okoznál örömet. Ha minden cselekedetedben ott a szeretet és együttérzés, akkor nem eshet bántódásod. Kerülhetsz nehéz helyzetbe, de mindig lesz valaki, aki segíteni fog – így működik az univerzum.

Lenyűgöző kolostor

A következő szállásunk gyönyörű helyen volt, az erdő mélyén egy kedves kis kolostorban. Még sosem aludtam ilyen körülmények között, rögtön megérintett a kolostor varázsa. Sötétben érkezünk, nem sokat lehetett látni az egészből, mégis volt a helynek egy nagyon jó kisugárzása. Ez csak fokozódott, amikor hajnalban megláttam az alattunk elterülő káprázatos tájat. Hatalmas erdők, amerre csak a szem ellát, a zöld legkülönbözőbb árnyalatában; a távolban pedig kéklő hegycsúcsok. Mindez sejtelmes ködben úszva, mintha





nem is ezen a világon lennénk. Csak álltam némán és nem bírtam betelni a látvánnyal. Igen, ezek azok a pillanatok, amiért érdemes volt vállalni az utazás összes nyűgét és baját.

Miután kigyönyörködtem magam a tájban, beosontam a templomba, mert éppen kezdődött a buddhista szertartás. Most is, mint mindig, magával ragadott monoton kántálásuk és ragyogó arcuk. Mondhat bárki, amit akar, én akkor is meg vagyok győződve róla, hogy ezek az emberek boldogok. Nem tudnám elképzelni, hogy hosszabb ideig közöttük éljek, de pár hétre szívesen kipróbálnám. Valami mély belső béke sugárik a szerzetesekből és ezt fokozottan tapasztaltam, amikor a kolostor igazgatójával beszélünk. Meglepetően sok időt szánt ránk e szimpatikus kis emberke, elmesélte, hogyan építették a kolostort, hogyan menekültek ide Tibetből, milyen nehéz körülmény között éltek, akik ott maradtak; hogyan kellett nekik itt nulláról kezdeni mindent. Aztán egyszer csak elhallgatott, tekintete távolba meredt... és egészen más hangon szólalt meg.

Szomorú szerelem

Belecsöppentünk egy olyan történetbe, amit még soha senkivel nem osztott meg. Ültünk körülötte a földön és könnyektől csillogó szemekkel hallgattuk vallomását. 14 éves kora óta láma, egész életét a valásnak szentelte; soha nem jutott volna eszébe, hogy a kolostor falain kívül is van élet. Aztán egyszer elutazott Európába, hogy egy alapítvány segítségével pénzt gyűjtsenek a kolostor bővítésére. Otléte során megismerkedett egy francia nővel, aki lelkesen támogatta az alapítvány munkáját. Kezdetben együtt dolgoztak, aztán barátok lettek és mire észbe kaptak volna, már egymásba is szerettek. Mindketten tudták, hogy ez a szerelem nem teljesezhet be, mert fogadalma miatt nem lehet felesége. Évekig szenvedtek, míg végül a láma meghozta a döntést: mindent feléget maga

mögött, kilép a rendből és új életet kezd. Engedélyt kért feletteseitől, akik megdöbbenve fogadták e váratlan fordulatot. Nem akarták elengedni, hisz ő volt a szervezet megalapítója, irányítója mi több, szíve-lelke. Több mint 30 évet élt szerzetesként, a kolostorban mindenki úgy tekintett rá, mint az édesapjára. Ő meg majd kettészakadt, az esze és a szíve örült harcot vívott. A Dalai Lámához fordult segítségért és végül megtalálták a köztes megoldást. Távozhattott a rendből, engedélyt kapott a családalapításra, de ott maradt a kolostorban, külsőként ugyanazt a munkát végezte, mint eddig. Így lelkiismeret furdalása is csitult, hisz nem hagyta cserben az övéit, ugyanakkor megélhette a beteljesült szerelem minden szépségét. A lány mindenben segítette, feladta az európai élet kényelmét és teljes odaadással dolgozott a kolostor fejlődéséért. Ám boldogságuk nem tartott sokáig, a sors vagy végzet – bárminek is nevezzük – közbeszólt: rosszindulatú agydaganat. Ő mindent megpróbált annak érdekében, hogy felesége meggyógyuljon, de erőfeszítései nem jártak sikerrel. Együtt szenvedték végig a betegség összes fázisát, végül már teljesen magatehetetlenül csak feküdt a nő, a láma pedig úgy ápolta, mintha a gyermeke lenne. Bármit megtett volna érte, de akármennyire is szerette, még a szerelem sem tudta legyőzni a rák szörnyűségeit. A karjai között halt meg, mintha csak büntették volna az égiek, amiért megszegte szerzetesi fogadalmát...

Ahogy a halál jeges szele megérintett minket, már mindnyájunk szeméből patakzottak a könnyek; a valamikori láma viszont olyan nyugalommal, olyan belső békével és elfogadással mesélt szenvedéseiről, mintha lelke már nem is ezen a világon lenne. A mély fájdalom annyira megerősítette, hogy már semmi sem tudja őt megrengetni. Talán készen áll arra, hogy kilépjen a Szamszarából – a lét örök körforgásából.

Turistatalálkozó a Szilágyságban

Ha október: természetesen turistatalálkozó! Idén a Szilágyságba kaptunk meghívást – a zilahi barátainktól – a hagyományos PKE Nemzetközi Turistatalálkozó megtartására. Össze is jöttünk szép számmal: Magyarországról 39-en, Erdélyből 23-an tisztelték meg a rendezvényünket.

Bázishelyünk – a szállásunk – a Zilahi Református Egyházmegye Ifjúsági Központjában, egy szépen felújított és vendégfogadásra átalakított, korábban paplakként szolgáló házban volt. Vendéglátóink változatos és igényes programot állítottak össze: az első nap a környék nevezetességei közül – egy könnyed kirándulással – az almásgalói Sárkányok kertjét jártuk végig, majd a zisibói református templomban a lelkész úr a templom történetéről és a város híres-neves szülötteiről, a Wesselényiekről tartott egy rövid előadást. Végül a délután hátralévő részében a Botanikus kert növényvilágát csodáltuk meg.

A következő napon a Meszes-hegység főgerincén túráztunk: ki-ki erőnlététől függően egy 15 km-es rövidebb, vagy egy 20 km-es hosszabb menetet választhatott.

Az utolsó napon – már hazafelé menet – megnéztük a bánffyhunyadi református templomot, Sebesvár középkori várromját, és a csucsai Boncza kastélyt (ma Octavian Goga múzeum).

Az esti órák – a korábbi találkozók hagyományaihoz híven – vetítéssel, közös nótázással (harmonika- és hegedűsóra) teltek el, és természetesen a szokásos tombola és táncmulatság sem maradt el. Fantasztikus ellátásunkról Julika és Kálmán vezényletével zilahi barátaink gondoskodtak, a bőséges és finomabbnál finomabb falnivalókat Erzsike néni (Szatyi mama) varázsolta az asztalunkra.

Köszönjük e három ragyogó, őszi napot a zilahi csoportnak, köszönjük László Júliának és Kálmánnak a velünk való törődést, köszönjük Szabó Árpádnak és Szöllösi Szilárdnak a túrák vezetését, valamint Pócsa Anának és Kaj Istvánnak a tombola szervezését!

Vámos László



Az elutazás reggelén készült csoportkép



1. Jellegzetes kőtömeg az almásgalgói Sárkányok kertjében



2. A zsigóbi református templomban

3. Az államosított Wesselényi kastély parkjában létrehozott botanikus kert részlete

4. Vízésés túra a Meszes-hegységben

5. Ady Endre szobor fényképezése

6. Apa-fia zenekar a nótáesten

7. Wesselényi szobra Zilahon

8. Sebesvár



9. Szabó Árpád a turistatalálkozó emléktáblájával

(fotók: Nagy Péter)





Akit elkapott a szenvedély

A Kárpáti Lapok kedves olvasói bizonyára észrevették, hogy a szerkesztő rendszerint akkor ír az egyesületi harsonnába, ha egyrészt mások nem írtak eleget, – tehát nincs meg a szükséges terjedelem, másrészt, ha történik vele valami kárpátos turistákat érintő esemény, amelyet szeretne közzé tenni. Most mindkettő egyidejűleg bekövetkezett.

Mielőtt elárulnám milyen „közérdekű” dolog történt velem – és az alapján mire készülök, megosztok egy titkot magamról. Mindazok ellenére, hogy szeretem a művészeteket és értékelem tárgyi megnyilvánulásait, nem vagyok régiség, műtárgy, de még „újtárgy” gyűjtő sem. Csak a szükségleteimnek, ill. a családnak a szolid megélhetéshez feltétlen beszerzésre szoruló eszközöket vásárolok és tárolom. Semmiféle ékszert, de még órát sem hordok. Bizonyára ezen primitívuségen kellőképpen elborzad a Kedves Olvasó, esetleg mérhetetlen fősვნყességel illet. Tegye ezt nyugodtan, vállalom. Mentségemre legyen az élet ezen csecse-becséihez való hozzáállásomban a szüleim kifosztása a szocializmus építés hajnalán, majd annak bukását követően jöttek a polgári demokráciát építő hitvány utódok. Azok elvették azt, ami annak idején a komcsiknak nem kellett... (bővebben Sziki Károly: Rendszer Váltás, 110-117. oldal. ISBN: 978-963-88106-2-5) Ilyen körülmények mellett talán érthető, az ún. értéktárgyakhoz való kötődésem teljes hiánya.

Talán mégis maradt bennem némi csíra efféle hiábavalóságokért

A közelmúltban ez a csírakezdemény táptalajt talált magának. Történt ugyanis, hogy udvarias levelet kaptam *Fekete István* úrtól, – egy számomra ismeretlenről, aki a következőket írta:

A közelmúltban szerencsés véletlen folytán vásároltam lányomnak egy nagyobb csomag nyomdafélt.

Legalábbis én azt hittem annak árulják az ún. „bolhapiacra” és a tárgyak között ma este ráakadtam egy érdekes darabra, amit az internet segítségével beazonosítani vélek. (Így találtam meg az Ön e-mail címét is.) Ha sejtésem nem csal, ez olyan dombornyomásra alkalmas egyedi nyomdászati nyomóminta, amit az Önök egyesülete, illetve annak újraalapítás előtti címere egyértelműen a múlthoz és lapjukhoz, a Kárpáti Lapokhoz köt.

Közepén a havasai gyopár (?) felismerhető, valamint jobb oldalt az alapítva szöveg, bal oldalt az 1873-as évszám szalagon. A fa téglatestre helyezett minta cca. 2,5 x 5 cm lehet.

Körben a felirat felül KÁRPÁT balra EGYESÜLET jobbra MAGYARORSZÁG pont így, mint ezen a pdf-esített anyagon, de nincs belefoglalva egy címerpajzsba, szabadon lévő szöveg (lásd KL 2015_03_a4.pdf).

Azt gondolom, hogy az általam vélelmezett klisék gyerekkéntek nyomdánál értékesek és ha nem is „antik”, de esetleg önöket érdekelheti.

Egyesületünk egy történelmi darabjáról lévén szó, magánemberként – tudva azt, hogy a Magyarországi Kárpát Egyesületnek, vagy akinek a tagdíjat fizetem a Kárpát Egyesület Egernek, mint közhasznú civil szervezeteknek az anyagi helyzete nem teszi lehetővé komoly pénzösszeg kifizetését egy relikviáért –, válaszoltam a megkeresésre. Néhány levélváltást követően létrejött az üzlet és megkaptam az említett MKE címert és mellette a többi turista nyomóformát is.

A csírakezdemény növekedése

Nézegetem a megszerzett nyomódúccokat, tükörrel, nagyítóval, kevésbé boldogulok. A fotózott formákat „pozitívba” fordítom. Immáron értelve az ábrákat arra gondolok, hogy azok valamilyen korabeli MKE évkönyvet illusztrálhattak. Melyiket? Tettem fel a kérdést *Nyisztor Miklós* barátunknak, turista tárgyi emlékeink szenvedélyes gyűjtőjének.

A választ hamarosan meg is kaptam: „*Sváb Laci barátom beazonosította, 1941 Turista Zsebkönyvből származnak a klisék.*” Ennek igazolására kaptam néhány képes oldalról készített másolatot.

Rögtön beindult bennem az elfojtott gyűjtőszendély. Remélni sem merem, hogy a zsebkönyvet meg tudom szerezni. Segítségemre ezúttal a gugli keresője volt és pillanatok alatt már a jelzett könyvesboltba regisztráltam a vásárlásért. Akár hiszik, akár nem, néhány nap múlva, éppen Karácsony előtt már a kezemben volt az óhajtott kiadvány.

Gyermekes izgalommal, lapról-lapra óvatosan lapozgatva a törékeny papiroost keresgéltem a dúcokon látottakat, próbálva beazonosítani az illusztrációkat.

A magasnyomtatásról

A magasnyomtatás olyan grafikai eljárás, melynél a nyomódúc felületéből azok a részek emelkednek ki, amelyek a lenyomat rajzát adják, ill. a festékezés és a nyomtatás után a festéket a papírra viszik át. A fehérnek szánt részeket mechanikus (vésés, metszés, kaparás) vagy kémiai (maratás, olvasztás) eljárásokkal távolítják el.

A magasnyomású dúcok festékezésére sűrű, kemény, olajos nyomdafestéket (korom, lenolaj keveréke) vagy rizskeményítővel elkevert vízfestéket használnak. A nyomdafestéket festékezőkövön gumihengerrel széthengerelik, majd a dúcra börtamponnal vagy kemény gumihengerrel egyenletesen viszik fel. A festékezőhengerek felületének síkjában elhelyezkedő, kiemelkedő részeket a festékezőhengerek lefestékezik, majd a nyomóhenger a papírt a nyomóformához szorítja, és átveszi a festéket. A lenyomatoknál a festék laposan nyomódik a papírra, amelynek a hátoldalán enyhe lenyomat jön létre.

Az egyik legősibb nyomtatási eljárás, melynek technikáját az i. e. időkben is használták, legelőször a távol-keleti civilizációkban.

Feltételezem, hogy a nálam lévő nyomóforma anyaga betűfémötvözet. Amelynek leggyakoribb összetevői: ólom (Pb), antimon (Sb) és ón (Sn). A három összetevő közül az ötvözet lágyágát az ólom, keménységét az antimon, míg hígfolyóságát az ón biztosítja. A nyomdai kézi szedéshez használt betűk előírt ötvözet aránya a következő: 67% ólom, 28% antimon valamint 5% ón, olvadáspontja pedig 348 °C. Mivel a betűfém többször felhasználják nyomtatás céljára, ezért a legfontosabb követelmény vele kapcsolatban, hogy kemény legyen és szívós ugyanakkor mégse törékeny. Lényeges még, hogy a betűfémötvözet szennyeződésektől mentes, tiszta fém legyen.

Magát a betűfémét Gutenberg óta évszázadokon át szinte változatlan formában alkalmazták. (összeszedve a Wikipédiából, a szabad enciklopédiából)

Feltételezésem szerint 50 olyan nyomat van a könyvbenn, amit „ábrás klisével” készítették. Ebből meg van 24 db! Hiába kerestem az MKE címer nyomatát, nem találtam.

Nem is találhattam, hiszen a Turista Zsebkönyv nem történelmi elődünk kiadványa. Hanem *Polgárdy Géza* (1908-1991) nagyszerű munkája, aki 1934-1937 között a Magyar Turista Egyesület, majd 1937-től a Magyar Turista Szövetség vezetőségi tagja, 1942-1944 között főtitkára. Mint a régi turistamozgalom egyik vezető személyét 1945 után kitiltották az újonnan alakított Magyar Természetbarát Szövetségből, annak semmiféle tisztségviselője nem lehetett... (forrás: <http://www.fsz.bme.hu/mtsz/mhk/csarnok/p/polgardy.htm>).

Fontosnak tartom megemlíteni a nyomóformák tervezőjét, hiszen ez volt kutakodásom alapja. *Iser József Dr.* (1907-1953), grafikus, festőművész, orvos. Mint az MTE Medikusok csoportjának ifjúsági elnöke (1933-1938) kapcsolódott a turistaéletbe. Első turistarajzai a Turisták Lapjában jelentek meg. Teljes egészében illusztrálta a Turista Zsebkönyv 1941 számát... (kiemelés: <http://www.fsz.bme.hu/mtsz/mhk/csarnok/i/iser.htm>)

Találtam az MKE címeren kívül még két másik olyan nyomódúcot is, amelyek nincs ebben a zsebkönyvbenn. Felmerült bennem a kérdés, akkor melyik kiadványban lehet vizionálni azokat? Majd szétfészített a kíváncsiság, ismételten a közismert keresőhöz fordultam. Hihetetlen, de a Turista Zsebkönyv 1942-es példányát is rövid idő alatt sikerült beszerezni. Ebben viszont nem leltem a keresett rajzokat.

Állj, ne tovább!

Ekkor eljött az a pillanat, amikor álljt parancsoltam a hirtelen jött kutakodó szenvedélyemnek. Hiszen mi volt a cél? *A bemutatás.* Ahhoz pedig már *rendelkezésemre áll elegendő tárgyi emlék.* Feltételezem, hogy a nyomóformákat egy rendes, hozzáértő turista szisztematikusan összegyűjtötte, megőrizte. Amelyek átvészelték a II. világháborút, a kommunista terrort, az árulkodó festékmaradványok láttán még a laikus nyomtatást is. A szerencsés véletlen folytán jó állapotban hozzám került dúcok remélhetően legalább olyan örömet fognak okozni az érdeklődő látogatóknak, mint okoztak nekem, mikor

kézbe vehettem azokat. Ebbéli hitemben megerősítést is kaptam. Hogyan vélekedett Nyisztor Miklós a kiállítási tervemről? *„Minden maradjon egyben ez az én véleményem... A lényeg, hogy olyan helyre kerüljön, ahol a turista szembesülhet a múltjával... Lehetőleg mindenki tudjon a gazdag múltunkról, nekem ez mindennél fontosabb.”*

Mindent a szemnek...

Miklós gondolataival felvértezve folytatom a tavaszra tervezett bemutatás előkészítését. Ehhez szükséges a nyomóformák szakértői módon való tisztítása, majd néhány szép nyomat elkészítése, az installáció megtervezése. Ezen teendőkben Köves Gyuláné Petra van a segítségemre. A kiállítási helyszín a Kárpát Egyesület Eger felsőtárkányi túraközpontja. Remélem, itt a cikkemben említettekén túl a többi értékes turista relikvia egyaránt vonzza majd a kedves érdeklődők tekintetét.

Természetesen a turista értékeink kiállításáról lesz lapunkban tudósítás. Nagyon bízom abban, arról szakavatott beszámolót csak közölnöm és nem megírnom kell.

Ezen úton köszönetet mondok minden kedves segítőmnek, támogatómnak a turista irodalom érdekes és talán értékes relikviáinak nyilvánosságra hozatala érdekében ezidáig tett erőfeszítése miatt.

Utóirat

Bár azt írtam, hogy állj, ne tovább. Valójában a kutatást folytatnom szükséges. Na, nem a nyomódúcoc ügyében, hiszen azt lezártam tekintem. Az 1941-es zsebkönyv Magyar Turista Szövetség tag-egyesületei fejezetben olyat olvastam, ami az eddigi tudásommal ellentétes. Már-már számomra becsületbeli ügy, hiszen harsányan érveltem annak tudatában. Vajon ki, kik és milyen céllal változtattak meg történelmi tényeket? Esetleg valamit én értelmetlen rosszul? Emiatt abból levont következtetésem hibás lett? Mindenképpen utána kell járjak!

Köszönöm kedves Fekete István, hogy a „gyermeknyomdájával” feltűzelte a bennem szunnyadó kárpát egyesületi kutatókedvet, aminek hozományaként sikerül felderíteni egy esetleges történelmi tévedést is.

Nagy Péter



Ezek a nyomóformák nem a Turista zsebkönyvekben voltak alkalmazva. Az MKE címerét és a hegyászó turistát eredeti állapotában azonnal felismertem, de a bal oldalnál – ebben a pozitívba fordított alakjában sem tudom, mit ábrázolhat. A dúc jobb alsó sarkában LVX látható. Feltételezem, ezt az építészmnök Lux Géza dr. valamelyik turistaút mentén elérhető pusztuló műemlékről készíthette



| A hó és het napi | Róm. kat. | kele | | nyugt | | kele | | Hoid | | nyugt | |
|------------------|-------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| | | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. |
| 1 Szombat | Ignác | 7 28 | 17 1 | 9 36 | 22 35 | | | | | | |
| 2 Vasárnap | Jyertysz. B. A. | 7 26 | 17 2 | 10 3 | 23 25 | | | | | | |
| 3 Hétfő | Balázs | 7 25 | 17 4 | 10 31 | — | | | | | | |
| 4 Kedd | Korz. András | 7 23 | 17 5 | 11 1 | 0 34 | | | | | | |
| 5 Szerda | Agota | 7 22 | 17 7 | 11 35 | 1 32 | | | | | | |
| 6 Csütörtök | Dorottya | 7 21 | 17 9 | 12 14 | 2 30 | | | | | | |
| 7 Péntek | Romuald | 7 20 | 17 10 | 12 59 | 3 25 | | | | | | |
| 8 Szombat | Máthai Sz. János | 7 18 | 17 11 | 13 51 | 4 18 | | | | | | |
| 9 Vasárnap | Jetvened vas. | 7 17 | 17 13 | 14 52 | 5 7 | | | | | | |
| 10 Hétfő | Skolasztika | 7 15 | 17 15 | 15 55 | 5 51 | | | | | | |
| 11 Kedd | Lurdi Mária | 7 13 | 17 17 | 17 6 | 6 32 | | | | | | |
| 12 Szerda | / szerv. alapító | 7 11 | 17 19 | 18 18 | 7 9 | | | | | | |
| 13 Csütörtök | Ricci Sz. Katalin | 7 11 | 17 19 | 19 33 | 7 42 | | | | | | |
| 14 Péntek | Bálint | 7 9 | 17 21 | 20 48 | 8 15 | | | | | | |
| 15 Szombat | Kolombier Kolos | 7 7 | 17 23 | 22 3 | 8 37 | | | | | | |
| 16 Vasárnap | Hatvanad vas. | 7 5 | 17 25 | 23 17 | 9 21 | | | | | | |
| 17 Hétfő | Donát | 7 3 | 17 26 | — | 9 57 | | | | | | |
| 18 Kedd | Simon | 7 2 | 17 28 | 0 29 | 10 37 | | | | | | |
| 19 Szerda | Konrad | 7 1 | 17 28 | 1 37 | 11 23 | | | | | | |
| 20 Csütörtök | Aladár | 6 59 | 17 30 | 2 40 | 12 12 | | | | | | |
| 21 Péntek | Eleonóra | 6 57 | 17 32 | 3 36 | 13 8 | | | | | | |
| 22 Szombat | Péter székfogl. | 6 55 | 17 34 | 4 25 | 14 8 | | | | | | |
| 23 Vasárnap | Farsang vas. | 6 53 | 17 35 | 5 8 | 15 11 | | | | | | |
| 24 Hétfő | Mátyás | 6 51 | 17 37 | 5 44 | 16 14 | | | | | | |
| 25 Kedd | Géza | 6 49 | 17 39 | 6 17 | 17 18 | | | | | | |
| 26 Szerda | Hamvazószerda | 6 48 | 17 40 | 6 46 | 18 20 | | | | | | |
| 27 Csütörtök | Kort. Sz. Margit | 6 46 | 17 41 | 7 14 | 19 23 | | | | | | |
| 28 Péntek | Román | 6 44 | 17 43 | 7 39 | 20 23 | | | | | | |

| A hó és het napi | Róm. kat. | kele | | nyugt | | kele | | Hoid | | nyugt | |
|------------------|------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| | | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. | ó. p. |
| 1 Péntek | Vasas Sz. Péter | 4 36 | 19 35 | 14 05 | — | | | | | | |
| 2 Szombat | Liguori Alfonz | 4 37 | 19 34 | 15 15 | 0 8 | | | | | | |
| 3 Vasárnap | István | 4 39 | 19 32 | 16 19 | 0 53 | | | | | | |
| 4 Hétfő | Domonkos | 4 40 | 19 31 | 17 16 | 1 50 | | | | | | |
| 5 Kedd | Havas B. A. | 4 42 | 19 29 | 18 14 | 2 50 | | | | | | |
| 6 Szerda | Úr színváltozása | 4 43 | 19 27 | 18 49 | 3 55 | | | | | | |
| 7 Csütörtök | Kajetán | 4 45 | 19 26 | 19 25 | 5 3 | | | | | | |
| 8 Péntek | Cirjek | 4 45 | 19 25 | 19 57 | 6 10 | | | | | | |
| 9 Szombat | Vianney János | 4 47 | 19 23 | 20 26 | 7 16 | | | | | | |
| 10 Vasárnap | Lőrinc | 4 48 | 19 21 | 20 52 | 8 21 | | | | | | |
| 11 Hétfő | Zsuzsanna | 4 50 | 19 19 | 21 20 | 9 25 | | | | | | |
| 12 Kedd | Klára | 4 51 | 19 18 | 21 46 | 10 30 | | | | | | |
| 13 Szerda | Ipoly és Kassz. | 4 53 | 19 16 | 22 15 | 11 26 | | | | | | |
| 14 Csütörtök | Özseb | 4 54 | 19 14 | 22 46 | 12 25 | | | | | | |
| 15 Péntek | Nagy Bold.-assz. | 4 54 | 19 13 | 23 20 | 13 22 | | | | | | |
| 16 Szombat | Jóakim | 4 56 | 19 11 | 23 19 | 14 18 | | | | | | |
| 17 Vasárnap | Jácint | 4 57 | 19 10 | — | 15 12 | | | | | | |
| 18 Hétfő | Ilona | 4 59 | 19 8 | 0 44 | 16 2 | | | | | | |
| 19 Kedd | Lajos | 5 0 | 19 6 | 1 35 | 16 48 | | | | | | |
| 20 Szerda | Sz. István kir. | 5 2 | 19 4 | 2 33 | 17 31 | | | | | | |
| 21 Csütörtök | Santal Franciska | 5 2 | 19 3 | 3 36 | 18 9 | | | | | | |
| 22 Péntek | Timót | 5 4 | 19 1 | 4 43 | 18 45 | | | | | | |
| 23 Szombat | Beniti Fülöp | 5 5 | 18 59 | 5 47 | 19 17 | | | | | | |
| 24 Vasárnap | Bertalan | 5 7 | 18 57 | 7 4 | 19 49 | | | | | | |
| 25 Hétfő | Lajos | 5 8 | 18 55 | 8 22 | 20 20 | | | | | | |
| 26 Kedd | Zefirin | 5 10 | 18 53 | 9 30 | 20 52 | | | | | | |
| 27 Szerda | Kalazanti József | 5 11 | 18 51 | 10 47 | 21 29 | | | | | | |
| 28 Csütörtök | Agoston | 5 12 | 18 50 | 11 57 | 22 9 | | | | | | |
| 29 Péntek | Ker. Ján. fejev. | 5 13 | 18 48 | 13 6 | 22 53 | | | | | | |
| 30 Szombat | Limai Róza | 5 15 | 18 46 | 14 11 | 23 44 | | | | | | |
| 31 Vasárnap | Rajmund | 5 16 | 18 44 | 15 10 | — | | | | | | |

A nyomóforma és a nyomata. A Turista zsebkönyv 1941 két oldalának a másolata. Felül a megtisztított nyomóforma, amelyekkel a lapokra az ábrát nyomtatták

Iser József nem csak rajzolt, hanem írt is a Turista zsebkönyvbe. Humoros összeállításának *Turista figurák* a címe. Ebben közölt 10 jellemvonásból 4-nek van meg a nyomóformája.



A túravezető

Állandóan elől megy, fontoskodva böngészi a térképet, meg-meg-áll, körülnéz és percenként vezényel. Miután eléggé titokzatosá tette magát, magyarázni kezd olyan dolgokról, amik ellenőrizhetetlenek. Tekintélye egyre nő, addig míg el nem keveri az utat. Akkor a térképet szidja, hogy az rossz. Ha az sem rossz, akkor az uradalom a hibás, mert elhordatta azt a hegyet, amelyikről órákat magyarázott és nem találni sehol. Zavarát úgy leplezi, hogy ismét harsányan vezényel, két kuncgóó kirándulót erőlesen rendre int és tovább vezeti a társaságot, ki tudja merre, ki tudja hová...

Aki az egészségére vigyáz

Négy vastag gypjúpulóvert hord egymáson, nyakában meleg gypjúsálát. Kalapiját még az Isten előtt sem venné le és kesztyűben eszik. Az almát meghámozva eszi, a vizet csak forralva issza. Lefekvése előtt lepedőjét behinti előbb rovarporral, majd bepermetezi karbolos vízzel. Ebbe belefekszik. Reggel ő az egyetlen, aki egész éjjel nem aludt, náthás, rekedt és lázas.



Az egyedüljáró

Okuk: vagy öröklött, vagy szerelmi bánatból szerzett, de egészen biztosan – elmelégköri zavar. Külső ismertetőjelük: lógó fej, ügető, avagy tétova lépés és kimeredt szemek. A legrosszabb időben is nekivágnak az útnak, az esőt és sarat jól bírják. Sokan közülük énekelnek magukban, vagy ahogyan találónak hallottam: végigbögik a hegyeket.

A sziklaőrült vagy kötél táncos

Mindenhol sziklát keres és rögeszméje: mindent megmászni. Bérháznagyságú sziklák legmerekdekebb oldalán gyötri magát fel és le – holott másik oldalon kényelmes gyalogút van. Az a két-három közismert sziklafal, amit állandóan mászkálnak, annyira kitaposott, mint egy pesti lépcsőház. De ez nem zavarja őket, mert illúzió a lényeg. Egy-egy úgynevezett „kitett” fal mászását, ha laikus látná, vajjon mit gondolna? Talán azt, hogy a turista kötél nélkül szárogtatja magát.



Egyesületi évvárók

Év végéhez közeledve kárpátosaink sorra megtartották évváró rendezvényeiket. A sort a *Pestkörnyéki Kárpát Egyesület* kezdte. December 5-én tartotta év végi közgyűlését. A napirendi pontok lebonyolítását követően átadásra került a PKE Vándorsorlege, amelyet magas szintű közösségi tevékenységével kiérdemelt *Kalmár Béla*. A közgyűlés batyubállal záródott.

Az egriek, azaz a *Kárpát Egyesület Eger* egy héttel később, december 12-re hívta a tagságát Tamáskúti-vendégházába. A dolgozós szombat miatt a gyalogtúrán viszonylag kevesen tudtak részt venni, de a délutánra elkészült vadmalac csemegére a tagság már szép számmal összejejt. Hivatalos program nem lévén, a társaság kötetlen beszélgetéssel és diszkrét italozással múlatta az időt.

A *Magyarországi Kárpát Egyesület* a budapesti klubban ünnepelt december 17-én, csütörtökön. A bensőséges hangulatban megtartott évvárót *Szócs Ernő* elnök rövid köszöntője és beszámolója nyitotta. Jó hírként említette, hogy sikeres pályázatban elnyert 2015. évi működési támogatási összeget – alaposan megkésve, az egyesület megkapta. Így pénzügyileg is sikeres évet zárt. A baráti beszélgetések mellett a szolid eszem-izom itt sem maradt el.



A Magyarországi Kárpát Egyesület évváró rendezvénye. Felszólal: Szócs Ernő egyesületi elnök

Szja 1%

Tisztelt Túsorársaink és Barátaink!

Kösznetünket fejezzük ki az MKE számára felajánlott 2014-es Szja 1%-ért, ami 2015-ben 89 369 Ft volt. Kérünk benneteket, hogy – az elmúlt évihez hasonlóan – személyi jövedelemadótok 1 %-ával egyesületünket támogassátok. Jelentősebb összeghez úgy juthatunk, ha nem csak magunk, hanem ismerőseink, munkatársaink adóforintjait is sikerül megszereznünk.

Egyesületi adószámok:

Magyarországi Kárpát Egyesület (MKE): 18036345-1-41

Kárpát Egyesület, Eger (KEE): 18584202-1-10

Pestkörnyéki Kárpát Egyesület (PKE): 18690651-1-13

Fotós siker

A Hazajáró Egylet „Küldj egy képet egy Hazajáró helyszínről!” című fotópályázatára 144 pályázótól összesen 1210 fénykép érkezett. A zsűri a sok nagyszerű felvételtől 45-öt kiválasztott, majd az Egylet által felajánlott 10 díjának odaitélését a látogatókra bízta. Szavazni az Egylet facebook oldalán lehetett 2015. december 13-ig. A szerencsés kiválasztottak között egyesületünk oszlopos tagja Mályi József, 301 szavazatot kapott a Vulkán-hegységben készült alkotásával, amelyet a szavazatnyertes képekkel keretezve láthatunk. Ezúton gratulálunk az alkotónak!

